

**Uchwała Nr IX/61/15
Rady Gminy w Będzinie
z dnia 30 czerwca 2015 r.**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Będzino na lata 2015 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594; poz. 645, poz. 1318; z 2014 r. poz. 379, poz. 1072) art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2014 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 roku poz. 163, Rada Gminy w Będzinie uchwała, co następuje:

§ 1

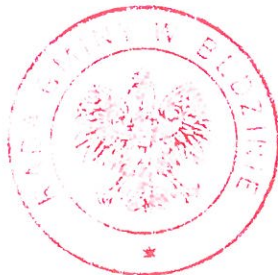
Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015 - 2020 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Będzino.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Andrzej Nożykowski

Załącznik do Uchwały Nr IX/61/15

Rady Gminy w Będzinie z dnia 30.06.2015 r.

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Będzino
na lata 2015-2020

2015

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	18
1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA GMINY.....	18
2. DEMOGRAFIA.....	18
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	20
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	21
5. GOSPODARKA.....	22
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	24
7. EDUKACJA I KULTURA.....	26
8. OCHRONA ZDROWIA.....	30
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	33
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	37
11. POMOC SPOŁECZNA.....	39
12. SEKTOR POZARZĄDOWY.....	52
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	54
14. BEZROBOCIE.....	60
15. BEZDOMNOŚĆ.....	63
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	64
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI.....	71
18. SYTUACJA DZIECKA.....	78
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH.....	82
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	84
21. ANALIZA SWOT.....	87
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	95
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	97
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	97
2. RAMY FINANSOWE.....	115
3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	115
4. PROGRAMY I PROJEKTY.....	116
IV. UWAGI KOŃCOWE	117

WSTĘP

Zarządzanie strategiczne oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwi dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. W zakresie polityki społecznej na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki szeroko rozumianych kwestii społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2015-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

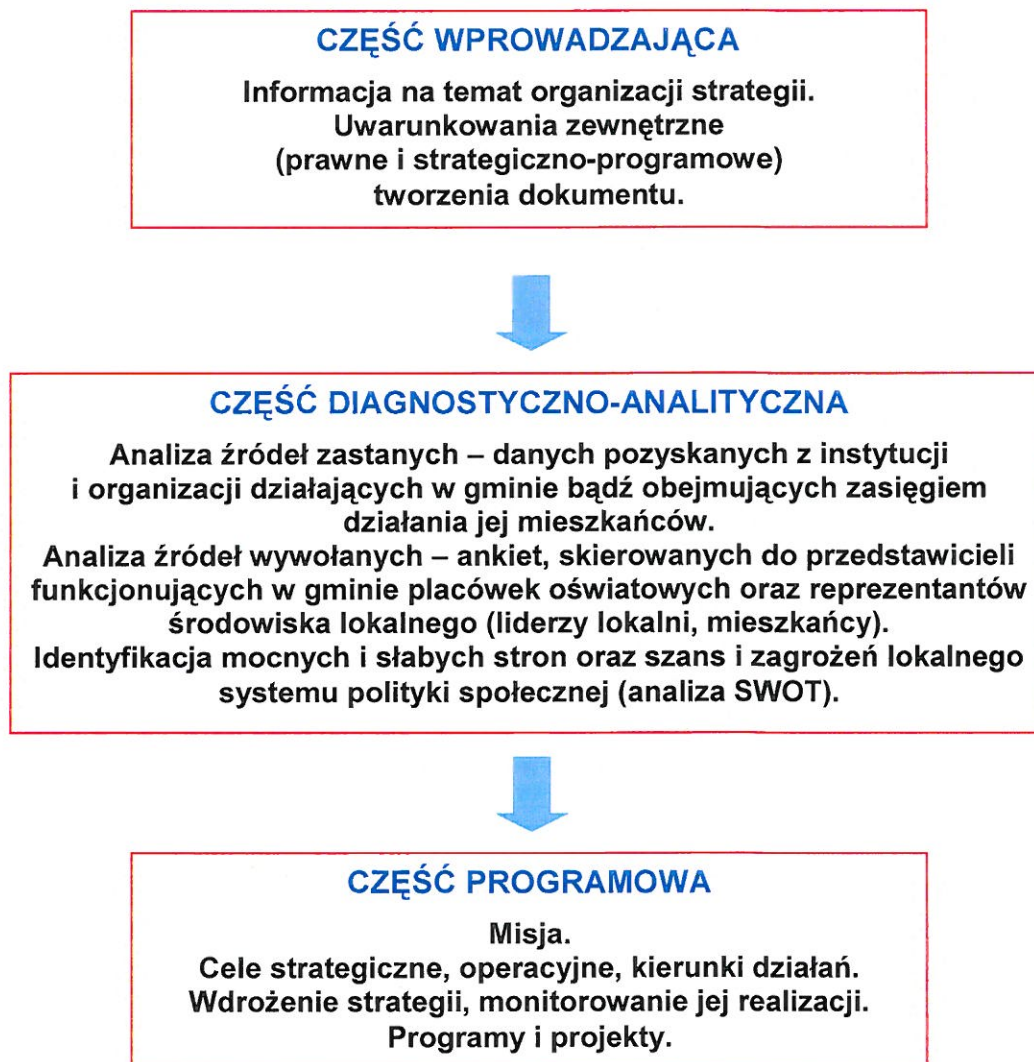
- Demografia;
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Gospodarka;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Edukacja i kultura;
- Ochrona zdrowia;
- Sport, rekreacja i turystyka;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sektor pozarządowy;
- Bezrobocie;
- Bezdomność;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Problemy równości płci;
- Sytuacja dziecka;
- Sytuacja osób starszych;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia

monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i miejskim. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście

z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju i pozostanie na niej. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lat posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**”

zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2015-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2015-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe lata, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie, „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłość”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2015-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie

poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program **„Łącząc Europę”**, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program **„Zdrowie na rzecz wzrostu”** będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.

Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2015-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2015-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2015-2020

(PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15 do 24 roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „**Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych**” i „**Gwarancji dla młodzieży**”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programach operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2020

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015 jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. W jej ramach sformułowano misję („Podnoszenie jakości życia wśród tych mieszkańców

regionu, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym”) i cel pośredni („Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań polityki społecznej”) oraz wyznaczono poniżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

1. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.
 - Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych.
 - Promocja na rzecz zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.
 - Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób długotrwale bezrobotnych.
 - Przeciwdziałanie „dziedziczeniu” przez mieszkańców województwa długotrwałego bezrobocia.
2. Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych.
 - Tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin.
 - Pomoc dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
 - Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych.
3. Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych.
 - Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
 - Aktywizacja mieszkańców województwa zagrożonych marginalizacją społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.
 - Edukacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych marginalizacją społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.
4. Zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich negatywnych skutków wśród mieszkańców województwa.
 - Edukacja społeczna i działalność wychowawcza.
 - Lecznictwo odwykowe oraz rehabilitacja osób uzależnionych.
 - Przeciwdziałanie negatywnym następstwom używania środków psychoaktywnych.
5. Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego.
 - Integracja społeczna osób niepełnosprawnych we wszystkich grupach społecznych.
 - Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.
6. Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych.

- Poprawa bezpieczeństwa socjalnego wśród ludzi starszych.
- Aktywizacja społeczna osób starszych.
- Wzmocnienie roli i miejsca osób starszych w środowiskach lokalnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim w latach 2007-2015

Stworzenie ponadgminnej polityki rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z istotnych zadań powiatu wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Założenia tej polityki znalazły miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2007-2015. W Strategii uwzględniono stopień rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu, zwłaszcza w kontekście możliwości wykorzystania jego społecznego potencjału. Chcąc określić właściwe cele i kierunki działań, podjęto społeczną dyskusję nad kondycją i wizją rozwoju powiatu. Uznano, że wizją powiatu jest „Zapewnienie mieszkańcom powiatu warunków do godnego życia i rozwoju poprzez wspieranie wszelkiej aktywności, informowanie o możliwościach wykorzystania własnych i zewnętrznych zasobów oraz zintegrowany, sprawnie funkcjonujący system pomocy społecznej”.

Dokument analizuje zasoby systemu pomocy społecznej i diagnozuje następujące problemy społeczne: bezrobocie, przestępczość, uzależnienia, niepełnosprawność, problemy osób w podeszłym wieku i przewlekle chorych. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Koszalińskim na lata 2007-2015 wyznaczono m.in. cele strategiczne i operacyjne:

1. Prawidłowo funkcjonująca rodzina.

- Rodzina bez przemocy.
- Rodzinna opieka zastępcza jako forma najbardziej zbliżona do opieki naturalnej.
- Rozwiązywanie problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa.

2. Zapobieganie marginalizacji społecznej oraz łagodzenie jej negatywnych skutków.

- Ograniczenie bezrobocia oraz łagodzenie jego negatywnych skutków.
- Zmniejszenie zagrożenia uzależnieniami.

3. Wyrównywanie szans życiowych osobom niepełnosprawnym.

- Tworzenie osobom niepełnosprawnym optymalnych warunków funkcjonowania społecznego.
- Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

4. Zapewnienie optymalnych warunków pobytu w jednostkach organizacyjnych powiatu.

- Kompetentna i wykwalifikowana kadra pomocy społecznej.
 - Podnoszenie standardu usług świadczonych przez powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej.
5. Budowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów społecznych w powiecie.
- Współpraca z samorządami oraz promowanie skutecznych rozwiązań w zakresie polityki społecznej.
 - Doskonalenie systemu pomocy dziecku i rodzinie.
 - Monitoring i ewaluacja strategii.

Należy zaznaczyć, że w 2007 w powiecie koszalińskim został przyjęty Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2007-2015, będący częścią Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Jego celem jest wskazanie działań, które spowodują pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu w celu ograniczenia zjawiska bezrobocia i jego negatywnych skutków.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Będzino na lata 2007-2015

Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Będzino na lata 2007-2015 stanowi podstawę polityki rozwoju samorządu gminy. W jej ramach przeprowadzono diagnozę aktualnego stanu społeczno-gospodarczego gminy, analizę poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego, zidentyfikowano występujące problemy i określono misję gminy.

Misja gminy została w dokumencie sformułowana następująco: „Gmina Będzino to obszar sprzyjający rozwojowi turystyki w oparciu o naturalne walory krajobrazowe, bliskość morza i Jeziora Jamno i tradycje kulturalne oraz wspierający rozwój małej i średniej przedsiębiorczości. Bezpieczna gmina z dobrze zorganizowaną oświatą i pełną ofertą możliwości inwestycyjnych, zapewniających sukcesywny wzrost poziomu życia mieszkańców”. W omawianym dokumencie wyznaczono pięć obszarów życia społeczno-gospodarczego: ekologia, infrastruktura, gospodarka, przestrzeń, społeczność. W ich ramach określono priorytety. W sferze społecznej, szczególnie ważnej z uwagi na problematykę niniejszego opracowania, sformułowano niżej przedstawione cele pierwszorzędne, cele drugorzędne oraz przyporządkowane celom kierunki działania.

Cel pierwszorzędny: Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju edukacyjnego dzieci i młodzieży oraz całego społeczeństwa gminy:

- Wykorzystanie bazy oświatowej dla organizacji zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży;
- Stworzenie systemu edukacji dorosłych (profilaktyka zdrowotna, edukacja ekologiczna, przekwalifikacje zawodowe) w oparciu o istniejące szkoły i świetlice wiejskie;
- Zwiększenie dostępu do nauki dzieci i rodzin o niskich dochodach.

Cel pierwszorzędny: Podjęcie działania dla poprawy bezpieczeństwa publicznego:

- Eliminacja zagrożeń wynikających ze zwiększenia natężenia ruchu kołowego przy głównych ciągach komunikacyjnych;
- Zwiększenie działań prewencyjnych (Policja, kadra nauczycielska, Kościół);
- Utworzenie Straży Gminnej.

Cel pierwszorzędny: Przeciwdziałanie patologiom społecznym:

- Utworzenie sprawnego systemu monitoringu środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Edukacja nt. potencjalnych zagrożeń (narkomania, alkoholizm) na poziomie ostatnich klas szkoły podstawowej i gimnazjum;
- Organizacja grup wsparcia, w tym również przy udziale organizacji pozarządowych.

Cel drugorzędny: Stworzenie warunków dla skutecznego rozwiązywania problemów społecznych:

- Budowa i modernizacja zaplecza infrastrukturalnego świadczonych usług pomocy społecznej na poziomie gminy;
- Tworzenie świetlic środowiskowych z pełnym programem zajęć profilaktycznych i opieką psychologiczną i socjoterapeutyczną;
- Inicjowanie i wspieranie powstałych grup wsparcia typu AA.

Cel drugorzędny: Stworzenie warunków do zmniejszenia bezrobocia i jego społecznych skutków:

- Stworzenie systemu wspierania małej i średniej przedsiębiorczości uzupełniającej ofertę turystyczną gmin sąsiednich oraz ofertę usług Koszalina;
- Promowanie i wspieranie samozatrudnienia;

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie niwelowania społecznych skutków bezrobocia.

Cel drugorzędny: Zabezpieczenie warunków do właściwego funkcjonowania służby zdrowia i opieki zdrowotnej:

- Zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług medycznych;
- Organizacja „białych niedziel” w oparciu o współpracę ze środowiskiem Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie;
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi dla realizacji programów profilaktyki zdrowotnej na terenie gminy Będzino (profilaktyka chorób nowotworowych).

Cel drugorzędny: Stworzenie warunków dla rozwoju różnych form edukacji dla osób w wieku poprodukcyjnym.

Cel drugorzędny: Stworzenie warunków do podniesienia poziomu usług publicznych.

Cel drugorzędny: Stworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej jako formy zwiększenia aktywności lokalnej społeczności.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA GMINY

Gmina wiejska Będzino położona w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, jest jedną z ośmiu jednostek samorządu terytorialnego, wchodzących w skład powiatu koszalińskiego ziemskiego. Graniczy od północy z gminą Mielno oraz na 4,5 km odcinku naturalną granicę wyznacza Morze Bałtyckie, od zachodu z gminami Ustronie Morskie i Dygowo, od południa z gminami Karlino i Biesiekierz, a od wschodu z gminami Sianów i Koszalin. Siedziba gminy, miejscowość Będzino, znajduje się w odległości ok. 15 km od brzegu morza, ok. 10 km od Mielna, ok. 16 km od Koszalina (siedziba powiatu), ok. 17 km od Ustronia Morskiego i ok. 30 km od Kołobrzegu. Gmina obejmuje powierzchnię 166,19 km², którą zamieszkuje 8,555 osób. W skład gminy wchodzi 43 miejscowości zorganizowane w 24 następujące sołectwa: Będzinko, Będzino, Dobiesławiec, Dobre, Dobrzyca, Kiszkowo, Kładno, Komory, Łekno, Łopienica/Łasin Koszaliński, Mścice, Popowo, Skrzyszewo, Słowienkowo, Smolne, Stoisław, Strachomino, Strzepowo, Strzeżenice, Śmiechów-Borkowice, Tymień, Uliszki, Wierzchominko i Wierzchomino.

Gmina Będzino, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych.

2. DEMOGRAFIA

Z końcem 2013 roku gmina Będzino liczyła 8.555 mieszkańców, w tym 4.260 kobiet, które stanowiły 49,8% ogółu ludności (na 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 51 osób na km². Szczegółowe dane na temat struktury wiekowej ludności gminy i jej zmian w latach 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.701	1.689	1.628

liczba osób w wieku produkcyjnym	5.725	5.710	5.693
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.079	1.149	1.234
ogółem	8.505	8.548	8.555

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 liczba dzieci i młodzieży zmniejszała się z roku na rok, podobnym tendencjom ulegała liczba osób w wieku produkcyjnym, systematycznie wzrastała natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak przyrost naturalny (będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów) oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba urodzeń żywych	78	83	74
liczba zgonów	68	68	61
przyrost naturalny	10	15	13

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W roku 2013 liczba urodzeń żywych wynosiła 74 i zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich (78 w 2011 r. i 83 w 2012 r.). W całym analizowanym okresie liczba zgonów była niższa od liczby urodzeń. Przyrost naturalny był stale dodatni, ale ulegał niewielkim wahaniom (10 w 2011 r., 15 w 2012 r., 13 w 2013 r.).

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	19	17	13
saldo migracji w ruchu zagranicznym	4	1	-1
saldo migracji ogółem	23	18	12

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 saldo migracji było dodatnie, ale zmniejszało się z roku na rok (odpowiednio: 23, 18, 12). Migracja ludności do i z gminy odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na zmniejszającą się liczbę dzieci i młodzieży oraz stale

zwiększającą się liczbę osób starszych. W przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez liczne obecnie grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Będzino jest zróżnicowany. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, zaopatrująca w wodę blisko 93% mieszkańców. Dalszych inwestycji w gminie wymaga sieć kanalizacyjna, z której korzysta ok. 42% ludności gminy oraz sieć gazowa dostępna dla 34% mieszkańców. Układ drogowy jest dobrze rozbudowany, jednak jakość nawierzchni wymaga niezbędnej modernizacji.

Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i drogowej oraz gospodarki odpadami w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2013 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	98,2
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	7.917
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	35.3
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	3.568
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	45.031
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	2.920
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	195,00
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	94,00
gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	3
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	3.862

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie w analizowanym okresie zrealizowano w gminie. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono w obszarze kultury, sportu i rekreacji. Do najważniejszych inwestycji zrealizowanych w gminie Będzino należą:

– w 2011 roku:

- przebudowa drogi Będzino-Sarbinowo,
- przebudowa drogi Dobrzyca-Wierzchomino,
- przebudowa drogi Łekno-Popowo,
- budowa drogi w Mścicach,
- modernizacja szlaków i ścieżek rowerowych,
- budowa oświetlenia drogi w Dobrem,
- oświetlenie drogi w Smolnem i w Strzepowie (do pałacu)
- budowa placu zabaw w Tymieniu wraz z doposażeniem Domu Ludowego w Tymieniu,

– w 2012 roku:

- przebudowa drogi Śmiechów-Gąski,
- budowa placów zabaw w miejscowościach: Stoisław, Popowo oraz ogrodzenie placu zabaw przy przedszkolu w Będzinie,
- budowa kanalizacji w Mścicach,
- zagospodarowanie parku wiejskiego w miejscowości Mścice,
- realizacja programu „Azbest 2012”,

– w 2013 roku:

- modernizacja boisk piłkarskich w Strachominie i Wierzchominie,
- budowa placów zabaw w miejscowościach Dobiesławiec i Słowienkowo,
- realizacja programu „Azbest 2013”,
- budowa Ośrodka Kultywowania Tradycji lokalnych i pożarniczych w Będzinie.

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Na układ drogowy na terenie gminy składają się droga krajowa nr 11 (łącząca Będzino z Koszalinem – 15 km i przez Ustronie Morskie – 16 km do Kołobrzegu – 27 km), droga wojewódzka nr 165 (z Mościc do Mielna – 5 km), drogi powiatowe utwardzone (78 km) oraz lokalne drogi gminne (94 km, w tym utwardzone 60 km). Ponadlokalne połączenia z gminą zapewnia również kolej. Jednotorowa, zelektryfikowana linia kolejowa Koszalin – Kołobrzeg (na odcinku Mścice – Mielno obsługiwana w sezonie przez szynobus) umożliwi połączenia komunikacyjne o znaczeniu lokalnym i krajowym. Pociągi dalekobieżne umożliwiają dogodne połączenia z Gdańskiem, Szczecinem i Warszawą. Na terenie gminy czynne są stacje kolejowe w miejscowościach: Mścice, Będzino, Słowienkowo, Miłogoszcz i Tymień.

Usługi komunikacyjne w gminie świadczy PKS Sp. z o.o., jak również prywatni przewoźnicy: Przewozy Pasażerskie Euro Trans Koszalin, Andrzej-Bus Przewozy Pasażerskie Charzyno, Auto-Center Białogard, air-transfer.pl Koszalin.

5. GOSPODARKA

Ważnym sektorem gospodarki lokalnej w gminie Będzino jest rolnictwo, stanowiące źródło utrzymania większości mieszkańców. Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy jest bardzo wysoki i wynosi 81,2%. W strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, co potwierdzają dane przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem		13.501 ha
w tym:	grunty orne	9.951 ha
	sady	201 ha
	łąki i pastwiska	2.954 ha
powierzchnia lasów i gruntów leśnych		2.021 ha
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków		362 ha

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na terenie gminy dominują użytki rolne o glebach żyznych, zaliczonych do najlepszych w byłym województwie koszalińskim. W gruntach ornych przeważa kompleks glebowy 2-pszenny dobry, reprezentujący klasę bonitacyjną IIIb i IVa. Gleby słabe, nieprzydatne w produkcji rolniczej kompleksu glebowego 6-żytniego słabego stanowią niewielki odsetek (klasa bonitacyjna V, bardzo nieliczna VI). W użytkach zielonych przeważają klasy IV i III. Gleby w gminie należą do czystych, zawartość metali ciężkich (kadmu, niklu, miedzi, ołowiu, cynku) mieści się w granicach naturalnej zawartości gleby. Cała gmina została zaliczona do grupy „0”, gleb korzystnych dla wszelkiego rodzaju upraw. Niesprzyjającym zjawiskiem jest ich nadmierne zakwaszenie. Głównym kierunkiem produkcji jest uprawa roślin, głównie zbóż (pszenica, jęczmień, żyto oraz owies) i rzepaku. W hodowli zwierzęcej dominuje bydło oraz trzoda chlewna. Obszar łąk i pastwisk stanowi ogółem 17,8% powierzchni gminy, natomiast sady obejmują 1,2% jej obszaru. Ze względu na wysoką żyzność gleb wykorzystywanych w rolnictwie wskaźnik lesistości jest bardzo niski, lasy zajmują jedynie 12,2% ogólnej powierzchni gminy. W strukturze własnościowej

użytków rolnych przeważają indywidualne gospodarstwa rolne, znacznie mniejszy odsetek stanowią podmioty gospodarcze, tj. spółki powstałe na bazie dawnych PGR-ów.

W gminie łączy się gospodarkę rolną z rozwojem turystyki. Bliskość morza i Jeziora Jamno oraz atrakcyjne położenie, w niewielkiej odległości od Koszalina i Kołobrzegu, sprzyjają rozwojowi turystyki, zwłaszcza tej opartej na działalności gospodarstw agroturystycznych.

Na terenie gminy funkcjonują także liczne zakłady pracy, wśród największych przedsiębiorstw znajdują się: Przedsiębiorstwo Zbożowo-Młynarskie w Stoisławiu, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Mrożonki Zakład Garmazeryjny w Strzeżenicach oraz Gospodarstwo Ogrodnicze Hortulus w Dobrzycy – laureat wielu nagród wojewódzkich i ogólnopolskich.

W latach 2011-2013 liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie zwiększała się z roku na rok (z 753 w 2011 r. do 806 w 2013 r.). Przeważająca liczba podmiotów gospodarczych w gminie funkcjonowała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Podmioty gospodarcze działały głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (191), budownictwo (119), przetwórstwo przemysłowe (81), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (72) oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (70). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba podmiotów w sektorze publicznym	23	25	25
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	730	735	781
liczba podmiotów ogółem	753	760	806

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2013 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	37
przetwórstwo przemysłowe	81

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją transport i gospodarka magazynowa	6
budownictwo	119
handel hurtowy, detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	191
transport i gospodarka magazynowa	52
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	72
informacja i komunikacja	3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	27
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	70
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	30
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	15
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
edukacja	17
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	28
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	11
pozostała działalność	36

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. W latach 2011-2013 liczba budynków mieszkalnych w gminie Będzino zwiększała się z roku na rok (z 1.351 w 2011 r. do 1.470 w 2013 r.). W analizowanym okresie wzrosła liczba mieszkań (z 2.500 w 2011 r. do 2.620 w 2013 r.). Analogicznie wzrosła liczba izb mieszkalnych (z 10.824 w 2011 r. do 11.465 w 2013 r.) i łączna powierzchnia użytkowa mieszkań (z 212.143 m² w 2011 r. do 226.289 m² w 2013 r.).

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w gminie wzrosła z 84,86 m² w 2011 r. do 86,37 m² w 2013 r. Także przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę zwiększyła się z 24,9 m² w 2011 r. do 26,5 m² w 2013 r. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba budynków mieszkalnych w gminie	1.351	1.429	1.470
liczba mieszkań	2.500	2.578	2.620

liczba izb	10.824	11.215	11.465
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	212.143	220.496	226.289
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	84.86	85.53	86.37
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	24.9	25.8	26.5

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 zmniejszała się liczba mieszkań komunalnych (z 78 w 2011 r. do 49 w 2013 r.). W roku 2013 ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych wynosiła 2.421 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania komunalnego 49.41 m².

W analizowanym okresie liczba mieszkań socjalnych w gminie utrzymywała się na stałym poziomie (10 mieszkań), podobnie łączna powierzchnia użytkowa (po 239 m²) i przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania socjalnego (po 23,90 m²). Dane na temat liczby mieszkań komunalnych i socjalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba mieszkań komunalnych	78	40	49
liczba mieszkań socjalnych	10	10	10

Dane Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy Będzino.

W analizowanym okresie oddano w gminie do użytkowania łącznie 150 nowych mieszkań. Przy tym liczba oddawanych w ciągu roku do użytkowania nowych mieszkań ulegała wahaniom (22 w 2011 r., 82 w 2012 r., 46 w 2013 r.), podobnie liczba nowych izb mieszkalnych oddawanych w ciągu roku do użytkowania (129 w 2011 r., 418 w 2012 r., 275 w 2013 r.) oraz łączna powierzchnia użytkowa oddawanych mieszkań (2.786 m² w 2011 r., 9.121 m² w 2012 r., 6.507 m² w 2013 r.).

W latach 2011-2013 oddano w gminie do użytkowania w sumie 32 nowe budynki niemieszkalne (7 w 2011 r., 16 w 2012 r. i 9 w 2013 r.) o łącznej powierzchni użytkowej 8.566 m² (5.653 m² w 2011 r., 1.260 m² w 2012 r., 1.653 m² w 2013 r.).

Poniższa tabela prezentuje dane na temat oddanych do użytkowania nowych mieszkań i budynków niemieszkalnych.

Tabela 10. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	22	82	46

liczba nowych izb oddanych do użytkowania	129	418	275
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	2.786	9.121	6.507
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	7	16	9
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	5.653	1.260	1.653

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek	294	310	309
liczba przyznanych dodatków	1.193	1.211	1.206
wartość przyznanych dodatków	254.000,00 zł	260.000,00 zł	234.788,00 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

W latach 2011-2013 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, ulegała wahaniom (z 294 w 2011 r. przez 310 w 2012 r. do 309 w 2013 r.). Wahala się również liczba przyznanych dodatków (1.193 w 2011 r., 1.211 w 2012 r., 1.206 w 2013 r.) i wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (254.000,28 zł w 2011 r., 260.000,00 zł w 2012 r., 234.788,00 zł w 2013 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od dzieciństwa jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży

mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2012/2013 w gminie Będzino funkcjonowało 10 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 2 przedszkola samorządowe, 2 wiejskie ogniska przedszkolne, 4 publiczne szkoły podstawowe oraz 2 gimnazja. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2012/2013

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Przedszkole Samorządowe w Będzinie Będzino 31, 76-037 Będzino	292	17
Przedszkole Samorządowe w Mścicach ul. Szkolna 1B, 76-031 Mścice		
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Kard. Ignacego Jeża w Tymieniu Tymień 49, 76-035 Tymień		
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Dobrzyca, Dobrzyca 53, 76-038 Dobrzyca		
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Ludzi Morza w Mścicach ul. Szkolna 1a, 76-031 Mścice		
Wiejskie Ognisko Przedszkolne w Tymieniu, Tymień 49, 76-035 Tymień		
Wiejskie Ognisko Przedszkolne w Dobrzyca Dobrzyca 62, 76-038 Dobrzyca		
Szkoła Podstawowa w Będzinie z siedzibą w Łeknie Łekno 14, 76-037 Będzino	494	93
Szkoła Podstawowa w Dobrzyca Dobrzyca 53, 76-038 Dobrzyca		
Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach ul. Szkolna 1a, 76-031 Mścice		
Szkoła Podstawowa przy Zespole Szkół im. Kard. Ignacego Jeża w Tymieniu Tymień 49, 76-035 Tymień		
Gimnazjum Samorządowe przy Zespole Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach ul. Szkolna 1a, 76-031 Mścice	240	40
Gimnazjum Samorządowe przy Zespole Szkół im. Kard. Ignacego Jeża w Tymieniu Tymień 49, 76-035 Tymień		

Dane Urzędu Gminy Będzino.

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Funkcję organizatora kultury w gminie Będzino pełni Gminny Ośrodek Kultury, realizujący wiele ciekawych imprez o charakterze kulturalno-rekreacyjnym, m.in.: Bal karnawałowy, Dzień Kobiet, Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Matki, Bezpieczne wakacje ze Strażakami, Jesienne prace artystyczne oraz wiele innych wydarzeń. Działalność edukacyjno-artystyczna GOK-u obejmuje: zajęcia plastyczne (malarstwo, rysunek, rzeźba, formy przestrzenne i inne), zajęcia teatralne, zajęcia taneczne, zajęcia wokalne oraz zajęcia sportowe. Każdego roku Ośrodek organizuje zajęcia dla dzieci w okresach wolnych od zajęć szkolnych. GOK promuje rozwój kultury wśród mieszkańców gminy od najmłodszych lat. Przy ośrodku działa „Klub Młodego Twórcy”, z powodzeniem łączący działalność teatralną, wokalną i taneczną. KMT ma na swoim koncie wiele sukcesów teatralnych: w 2003 r. zajął III miejsce w Powiatowym Turnieju Jasełkowym w Sianowie, kilkakrotnie był laureatem eliminacji gminnych. Klub czynnie uczestniczy we wszystkich imprezach organizowanych na terenie Gminy Będzino i w gminach sąsiednich, np. w spotkaniach „Dzieci-Dzieciom” w Bałtyckim Teatrze Dramatycznym w Koszalinie, Konkursie Wielkanocnym, corocznych dożynkach gminnych i powiatowych, festynach, wigiliach dla ludzi starszych i samotnych, występuje także w Domach Pomocy Społecznej oraz bierze udział we wszelkich imprezach szkolnych.

Upowszechnianiem kultury na terenie gminy zajmują się także Wiejski Dom Kultury w Dobrzycy oraz Dom Ludowy w Tymieniu, wchodzące w skład Gminnego Ośrodka Kultury w Będzinie. Jednostki te organizują zajęcia kulturalne, edukacyjne i sportowe (warsztaty plastyczne, gry i zabawy świetlicowe, gimnastykę dla dorosłych, zajęcia muzyczne, karaoke, gry stolikowe, bilard, tenis stołowy, warsztaty witrażu, zajęcia kulinarne i komputerowe) oraz cykliczne imprezy, m.in.: Powiatowy Przegląd Solistów, Kapel i Zespołów Ludowych, Dzień dziecka, Choinka, Integracja z Francuzami, Występy zespołów śpiewaczych. Przy GOK-u w Będzinie, Wiejskim Domu Kultury w Dobrzycy oraz Domu Ludowym w Tymieniu działają zespoły wokально-muzyczne, śpiewacze i folklorystyczne, są to: Zespół śpiewaczy „Kwiaty Polskie”, Kapela „Swaty”, Zespół ludowy „Kalina”, Zespół „Popowianie” i Zespół „Zalesie”.

W gminie funkcjonuje również Gminna Biblioteka Publiczna w Będzinie, mająca filie w Dobrzycy i w Tymieniu. Biblioteka prowadzi intensywną działalność związaną z gromadzeniem, opracowaniem i udostępnianiem zbiorów. Zmodernizowana w 2012 roku, posiada wypożyczalnię, kącik czytelniczy, salę komputerową z dostępem do Internetu, a jej

księgozbiór liczy ok. 24.000 woluminów. Biblioteka i jej filie realizują dodatkowe formy pracy z czytelnikiem, obejmujące spotkania z przedszkolakami, udział w konkursach recytatorskich, organizację eliminacji konkursowych oraz spotkania autorskie.

W obszarze kultury działają na terenie gminy również świetlice wiejskie, będące realizatorami i pomysłodawcami większości imprez kulturalnych w gminie. Podstawowym celem wszystkich jednostek jest organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjno-sportowej.

Podstawowym celem wszystkich jednostek jest organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej, w tym przede wszystkim:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury, tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb i zainteresowań kulturalnych.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kultury przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Placówki kultury w gminie w 2013 roku

nazwa placówki	adres
Gminny Ośrodek Kultury	Będzino 21, 76-037 Będzino
Wiejski Dom Kultury w Dobrzycy	Dobrzyca 62, 76-038 Dobrzyca
Dom Ludowy w Tymieniu	Tymień, 76-035 Tymień
Dom Ludowy w Mścicach	Mścice, ul. Południowa 11, 76-031 Mścice
Gminna Biblioteka Publiczna w Będzinie	Będzino 21, 76-037 Będzino
– filia	Dobrzyca
– filia	Tymień
Świetlica w Będzinie	Będzino 21, 76-037 Będzino
Świetlica w Barninie	Barnin, 76-037 Będzino
Świetlica w Borkowicach	Borkowice, 76-037 Będzino
Świetlica w Dobrem	Dobre, 76-037 Będzino
Świetlica w Dobrzycy	Dobrzyca, 76-038 Dobrzyca
Świetlica w Mścicach	Mścice, 76-031 Mścice
Świetlica w Popowie	Popowo, 76-037 Będzino
Świetlica w Słowienkowie	Słowienkowo, 76-036 Słowienkowo
Świetlica w Smolnem	Smolne, 76-038 Smolne

Świetlica w Strachominie	Strachomino, 76-037 Będzino
Świetlica w Strzepowie	Strzepowo, 76-038 Strzepowo
Świetlica w Strzeżenicach	Strzeżenice, 76-031 Strzeżenice
Świetlica w Tymieniu	Tymień, 76-035 Tymień
Świetlica w Wierzchominie	Wierzchomino, 76-038 Wierzchomino
Świetlica w Wierzchominku	Wierzchominko, 76-038 Wierzchominko

Dane Urzędu Gminy Będzino.

W gminie Będzino organizowane są liczne, cieszące się popularnością wśród ludności gminy festyny i imprezy, m.in. Dożynki Gminne – Święto Plonów, Festyn Wodny, Festyn Ludowy, „Rozpoczęcie lata”, Rekreacyjny Festyn Strażacki, Festyn Rodzinny.

8. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Będzino funkcjonują 3 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz prowadzone są 4 prywatne praktyki lekarskie. Na terenie gminy funkcjonują również dwie apteki i punkt apteczny. Dane szczegółowe na temat zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i aptek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2013 r.

nazwa placówki	adres
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Zdrowia w Będzinie	Będzino 18, 76-037 Będzino
Ośrodek Zdrowia w Dobrzycy Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Będzinie	Dobrzyca 26, 76-038 Dobrzyca
Przychodnia Lekarska Master-Med	ul. Rzemieślnicza 4, 76-031 Mścice
Multimed Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ginekologiczno-Położniczy Błasiński, Bukowiec, Salloum – Sp. z o.o. w Będzinie	Będzino 18, 76-037 Będzino
Gabinet stomatologiczny w Będzinie	Będzino 18, 76-037 Będzino
Apteka Aspirynka Będzino	Będzino 18, 76-037 Będzino
Apteka Kapitańska Mścice	ul. Rzemieślnicza 4, 76-031 Mścice

Dane Urzędu Gminy Będzino.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie.

W poniższych tabelach przedstawiono, jako reprezentatywne dla gminy, dane za 2013 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Ośrodka Zdrowia w Będzinie.

Tabela 15. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2013 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
cukrzyca		0
niedożywienie		0
otyłość		5
zaburzenia odżywiania		0
padaczka		1
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka		5
alergia dychawica oskrzelowa		19
alergia pokarmowa		6
zniekształcenia kręgosłupa		7
choroby układu moczowego		1
wady rozwojowe układu nerwowego		2
wady rozwojowe narządów płciowych		2
zaburzenia rozwoju		0
w tym:	zaburzenia rozwoju fizycznego	0
	zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	0
trwałe uszkodzenia narządu ruchu		0
inne schorzenia wymagające opieki czynnej		0

Dane NZOZ Ośrodek Zdrowia w Będzinie.

Tabela 16. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2013 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica	3
nowotwory	24
choroby tarczycy	24
cukrzyca	245
niedokrwistość	19

choroby obwodowego układu nerwowego		64
choroby układu krążenia		1.268
w tym	przewlekła choroba reumatyczna	3
	choroba nadciśnieniowa	1.106
	choroba naczyń mózgowych	15
	niedokrwienne choroba serca (w tym przebyty zawał serca)	176
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		48
przewlekłe choroby układu trawiennego		115
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		308
inne schorzenia		33

Dane NZOZ Ośrodek Zdrowia w Będzinie.

W 2013 roku pod opieką Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Ośrodka Zdrowia w Będzinie było 604 dzieci i młodzieży oraz 3.480 osób dorosłych z gminy.

W 2013 roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono alergię-dychawicę oskrzelową (19 osób), zniekształcenia kręgosłupa (7 osób) oraz alergię pokarmową (6 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (1.268 osób), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (308 osób) oraz z cukrzycą (245 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 17. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2012 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	6
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następny raz (dzieci do lat 3)	24
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	brak danych
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następny raz (dzieci do lat 3)	brak danych
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	345
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	51

Dane NZOZ Ośrodek Zdrowia w Będzinie.

W 2013 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Ośrodka Zdrowia w Będzinie po raz pierwszy i po raz następny zostało

objętych odpowiednio 6 i 24 dzieci do lat 3. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 345 dzieci i młodzieży, w tym 51 osób zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na terenie gminy Będzino dużą aktywność w zakresie organizowania imprez wykazuje Szkolny Związek Sportowy. W 2012 r. w Szkole Podstawowej w Będzinie odbyły się igrzyska sportowe dla młodzieży. Organizowane są liczne wydarzenia sportowe o zasięgu obejmującym całą gminę, m.in.: Gminny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Będzino, Gminny Turniej Piłki Siatkowej, Turniej Regionalny w Minisiatkówce w Mścicach, Święto sportu w Gminie Będzino, a także o zasięgu wojewódzkim i ogólnopolskim: XIV Wojewódzka Olimpiada Młodzieży w Karate Kyokushin, wojewódzka edycja Ogólnopolskiego Programu Kinder + Sport, Rozgrywki Minisiatkówki.

Oprócz Klubów przy Szkołach Podstawowych i Gimnazjach funkcjonują dodatkowe jednostki sportowe. Ich działalność organizuje czas wolny oraz wspiera rozwój młodzieży uzdolnionej sportowo.

Poniższa tabela prezentuje informuje na temat klubów sportowych funkcjonujących w gminie.

Tabela 18. Kluby sportowe w gminie w 2013 roku

lp.	Stowarzyszenia Sportowe Gminy Będzino	adres
1.	Uczniowski Klub Sportowy „Karate Kyokushin Kanku”	Tymień 49, 76-035 Tymień

Dane Urzędu Gminy Będzino.

Obszary, w których realizowane są działania obejmujące kulturę fizyczną, to wychowanie fizyczne, rekreacja i turystyka, rehabilitacja ruchowa oraz sport. Zaplecze sportowo-rekreacyjne gminy tworzą place zabaw oraz:

- kompleks boisk sportowych ORLIK 2012 w Mścicach,

- boisko sportowe w Będzinie,
- boisko sportowe w Strachominie,
- boisko sportowe w Wierzchominie,
- 4 boiska: do piłki nożnej, siatkowej, koszykowej, ręcznej w Tymieniu,
- boisko sportowe w Łeknie,
- sala gimnastyczna w Mścicach,
- sala gimnastyczna w Tymieniu,
- sala gimnastyczna w Łeknie.

Sprzyjające warunki przyrodnicze powodują, że na terenie gminy wyznaczono wiele szlaków turystycznych – pieszych i rowerowych.

Szlaki piesze:

- Międzynarodowy Szlak Północny (nadmorski) R-10 – Podczele I, Sianorzęty, Ustronie Morskie, Pleśna, Gąski, Sarbinowo,– Mielno,– Unieście,– Osieki, Iwięcino, Bielkowo. Jest to fragment szlaku o randze międzynarodowej, zaczynający się we Francji, biegnący do Broniewa. W gminie Będzino obejmuje pas ok. 6 km i przechodzi przez miejscowość Pleśna;
- Międzynarodowy Szlak Świętego Jakuba, który przebiega przez gminę Będzino w miejscowościach Wierzchomino, Dobrzyca, Strzepowo, Strachomino i dalej w kierunku Kołobrzegu.

Szlaki rowerowe:

- Szlak Jamneński, który okrąży Jezioro Jamno od strony południowej, Mielno, Strzeżenice, Dobiesławiec, Mścice, Łabusz, Osieki;
- Szlak romantyczny – Dobrzyca, Strzepowo, Strachomino, Rusowo;
- Szlak Pałaców – Mostowo, Rosnowo, Niedalino, Strzekęcino, Bardzolino, Białogórzyno- Nosowo, Parsowo, Świemino, Warnino, Wierzchomino, Dobrzyca, Śmiechów, Gąski;
- Szlak wiatraków – Tatów, Popowo, Dobrzyca, Strachomino, Łopienica, Pleśna;
- Szlak łącznikowy – Będzinko, Będzino, Wierzchomino;
- Szlak spichlerzy – Mścice, Biesiekierz, Dunowo, Jarzyce, Świeszyno, Manowo.

Gmina Będzino rozlokowana jest w prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pobrzeża Południobałtyckiego w pasie Wybrzeża Bałtyckiego, obrębnie Wybrzeża Słowińskiego, z przyległą od południa Równiną Białogardzką. Północna część gminy jest płaska – równinna, natomiast południowa lekko pofałdowana, znajduje się w obszarze moreny dennej. Przez teren gminy przepływają dwa większe ciek wodne – rzeki Strzeżenica i Glinianka (dopływ Dzierżęcinki). Północno-wschodnia część przylega do Jeziora Jamno, zaś w południowej części znajdują się chronione prawnie rezerваты torfowiskowo-leśne – Wierzchomińskie Bagno oraz Warnie Bagno. Ponadto na obszarze gminy występują specjalne obszary ochrony siedlisk NATURA 2000: Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski, Bukowy Las Górki, użytki ekologiczne, starodrzew (obejmujący buki, dęby, klony, lipy, świerki, jedlice, żywotniki, wiązy, klony, jesiony, jodły, buki odmiany purpurowej, kasztanowce), lasy ochronne o funkcji „lasy cenne przyrodniczo” oraz wodochronne.

Unikalne warunki przyrodnicze, bliskość morza, plaże z pasem wydym porośniętych dziką, naturalną roślinnością, nadmorskie powietrze nasycone cząsteczkami jodu i soli mineralnych, dobra lokalizacja przy trasie krajowej i dobrze rozwinięta sieć dróg lokalnych, a także walory krajobrazowe stwarzają dogodne warunki dla rozwoju różnorodnych form turystyki i rekreacji w gminie.

Na jej terenie znajduje się 6 zespołów pałacowo-ogrodowych w miejscowościach: Dobrze, Dworek, Kładno, Mścice, Pleśna i Strzepowo. Przy pałacach i dworach rośnie wiele drzew o rozmiarach pomnikowych.

Wartymi odwiedzenia obiektami zabytkowymi są:

- Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w stylu gotyckim z XV w. w Łeknie,
- Kościół p.w. Matki Bożej Królowej Polski w stylu późnogotyckim z XV w. w Śmiechowie,
- Kościół p.w. Piotra i Pawła wybudowany w 1784 r. w Wierzchominie,
- Kościół p.w. św. Andrzeja Boboli w stylu neogotyckim z XIX w. w Strzepowie,
- Kościół p.w. św. Trójcy zbudowany w stylu neogotyckim w 1867 r. w Dobrzycy,
- Pałac neoklasycystyczny z II połowy XIX wieku w Dworku,
- Dwór klasycystyczny z XVIII-XIX wieku w Pleśnej,
- Zespół pałacowo-parkowy z II połowy XIX wieku w Dobrem,
- Zespół pałacowo-ogrodowy z połowy XIX wieku w Kładnie,

- Kuźnia z XIX wieku w Miłogoszczy.

Ciekawą propozycją turystyczną na mapie gminy są ogrody tematyczne „Hortulus” w Dobrzycy, wielokrotnie nagradzane, odznaczane i doceniane przez turystów krajowych i zagranicznych. Można tu podpatrzeć urządzenie ogrodu, obejrzeć różne elementy małej architektury ogrodowej, liczne przykłady ścieżek, murków oplecionych zielenią, różne rośliny (nawet egzotyczne) i rzeźby. Morze i jeziora sprzyjają uprawianiu sportów wodnych. W płytkim przybrzeżnym morzu żyją zarówno ryby słodkowodne, jak i morskie, co jest wynikiem małego zasolenia wód. Spotkać tu można śledzie, szproty, dorsze, łososie, flądry, płocie, okonie, węgorze i sandacze. Ryby w przybrzeżnym pasie można łowić z łodzi na wędkę po uzyskaniu zezwolenia i posiadaniu odpowiednich uprawnień.

Baza noclegowa w gminie obejmuje Hotel Verde, zajazd „Pod Gruszą”, kwatery prywatne, domki kempingowe, oraz Ośrodek Wypoczynkowy „U Jurka”. W gminie na szeroką skalę rozwija się też turystyka wiejska i agroturystyka. Szczegółowe dane na temat obiektów świadczących usługi noclegowe na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Wykaz obiektów i gospodarstw agroturystycznych świadczących usługi noclegowe i gastronomiczne na terenie gminy w 2013 roku

lp.	nazwa obiektu	miejsowość	charakter obiektu	liczba miejsc
1.	Hotel „Verde”	Mścice	całoroczny	20 miejsc (12 pokoi)
2.	Zakątek Pod Gruszą	Komory	całoroczny	10 miejsc (5 pokoi)
3.	Ośrodek wypoczynkowy „U Jurka”	Łasin	całoroczny	88 miejsc
3.	Gospodarstwo Agroturystyczne „U Reni”	Kiszkowo	całoroczny	6 miejsc (2 pokoje), 12 miejsc w 3 domkach
4.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Agro Grucha”	Będzino Kolonia	całoroczny	6 miejsc (3 pokoje)
5.	Gospodarstwo Elżbiety i Jana Iwanowskich	Kiszkowo	całoroczny	pokoje 3 osobowe
6.	Gospodarstwo Ireny Koniusz	Komory	sezonowy	8 miejsc (4 pokoje)
7.	Gospodarstwo Agroturystyczne Teresy Wołyniec	Śmiechów	całoroczny	13 miejsc (5 pokoi)
8.	Gospodarstwo Agroturystyczne Jana Szalewicz	Smolne	całoroczny	4 miejsca (2 pokoje)
9.	Gospodarstwo agroturystyczne „Solar”	Pleśna	całoroczny	26 miejsc (5 pokoi, 2 domki),
10.	Gospodarstwo Agroturystyczne Krystyna Kuczyńska	Strzeżenice	sezonowy	16 miejsc (5 pokoi)
11.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Kasztanami”	Kiszkowo	całoroczny	10 miejsc (4 pokoje), 20 miejsc w kempingach
12.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Dębami”	Będzino	całoroczny	16 miejsc (5 pokoi)
13.	Gospodarstwo Agroturystyczne	Smolne	sezonowy	10 miejsc (3 pokoje)

	„Leszczynówka”			
14.	Agroturystyka „Gościniec”	Mścice	całoroczny	14 miejsc (5 pokoi)
15.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Ranczo Pod Lasem”	Łubniki	sezonowy	10 miejsc (5 pokoi)
16.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Kasztanami”	Strzeżenice	całoroczny	12 miejsc (3 pokoje)
17.	Agroturystyka „Dworek Malinowo”	Dobiesławiec	całoroczny	14 miejsc (4 pokoje)
18.	Domek turystyczny „Eliza”	Tymień	sezonowy	4 miejsca (2 pokoje)
19.	Pokoje Nad Morzem „Zagaje”	Zagaje	całoroczny	9 miejsc (3 pokoje)
20.	Pokoje gościnne Jan Piotrowski	Podamirowo	sezonowy	8 miejsc (3 pokoje)
21.	Pokoje gościnne „Kazik”	Tymień	całoroczny	12 miejsc (5 pokoi)
22.	Pokoje gościnne Maciej Sokołowski	Łekno	całoroczny	3 pokoje
23.	Pokoje gościnne Lucyna Rybka-Kimel	Strzeżenice	całoroczny	10 miejsc (5 pokoi)
24.	Pokoje gościnne Katarzyna Serwin	Mścice	całoroczny	12 miejsc (2 pokoje)
25.	Pokoje Gościnne: Łucja Powalka	Strzeżenice	sezonowy	12 miejsc (4 pokoje)
26.	Pokoje gościnne: Józef Grzelka	Łopienica	sezonowy	14 miejsc (7 pokoi)
27.	Pokoje gościnne Anna Zamiara	Podamirowo	całoroczny	20 miejsc (10 pokoi)
28.	Pole Campingowe „Nad Oczkiem”	Będzino	sezonowy	brak danych

Dane Urzędu Gminy Będzino.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komisariatu Policji I w Koszalinie, w 2013 roku na terenie gminy Będzino odnotowano 62 zdarzenia o charakterze przestępczym. Wśród odnotowanych przestępstw dominowały przypadki prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości (24 czyny – tj. 38,7% wszystkich zdarzeń), a także kradzieże (16) i niestosowanie się do wyroku sądu (9). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Wybrane kategorie przestępstw popełnionych w gminie w 2013 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	odsetek w porównaniu do ogólnej liczby przestępstw
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	24	38,71%

pobicia	2	3,23%
uszkodzenia mienia	5	8,06%
niestosowanie się do wyroku sądu	9	14,52%
kradzież mienia	16	25,81%
kradzieże z włamaniem	4	6,45%
kradzież pojazdu	1	1,61%
posiadanie środków odurzających	1	1,61%

Dane Komisariatu Policji I w Koszalinie.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów wynikają ze wskazań sądu opartych na art. 100 Kodeksu rodzinnego. Pomoc ta ma charakter niematerialny i dotyczy umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

Według danych I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Koszalinie na koniec 2013 r. na terenie gminy Będzino pełniono dozór lub sprawowano kontrolę nad wykonywaniem orzeczeń karnych nad 25 osobami dorosłymi, skazanymi prawomocnymi wyrokami za przestępstwa popełnione:

- z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii – 7 osób,
- pod wpływem alkoholu – 5 osób,
- przeciwko życiu i zdrowiu (w tym przemoc w stosunku do osoby najbliższej) – 12 osób.

Na terenie gminy Będzino działa powołana uchwałą Rady Gminy nr XVIII/151/08 Straż Gminna.

Tabela 21. Ewidencja etatów. Liczba etatów

Lp.	Stanowiska w straży gminnej (miejskiej)	Liczba etatów na poszczególnych stanowiskach				
		Pełny etat	¾ etatu	½ etatu	1/4 etatu	Inny wymiar etatu
1	komendant	1				
2	zastępca komendanta					
3	naczelnik					
4	zastępca naczelnika					
5	kierownik					
6	zastępca kierownika					
7	starszy inspektor					

8	inspektor	1				
9	młodszy inspektor	2				
10	starszy specjalista					
11	specjalista					
12	młodszy specjalista					
13	starszy strażnik					
14	strażnik					
15	młodszy strażnik					
16	aplikant					
17	Razem strażnicy	4				
18	Stanowiska urzędnicze	2				
19	Stanowiska pomocnicze i obsługi	3				
20	Liczba etatów ogółem	9				

Dane Straży Gminnej w Będzinie

Tabela 22. Ewidencja wyników działań straży

L.p.	Rodzaje wykroczeń zawartych w:	Środki oddziaływania wychowawczego (art.41 k.w.)	Mandat		Wnioski do sądu	Sprawy przekazane innym organom lub instytucjom	Razem
			Liczba	Kwota			
1.	Ustawie - Kodeks wykroczeń						
	a) wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu						
	b) wykroczenia przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym		1	500	1		2
	c) wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	15	4	650	0	0	19
	d) wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, w tym:						
	- ujawnione przez urzędników rejestrujące	668	5360	990 750	140	0	6168

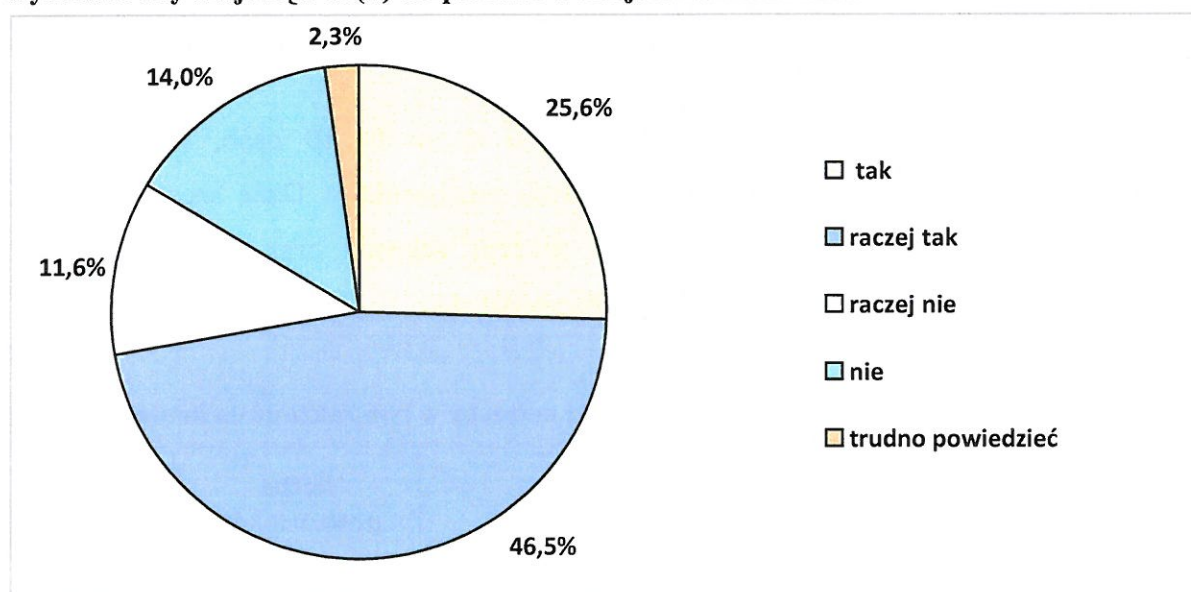
	- pozostałe naruszenia	7	1905	621 600	40	1	1951
e)	wykroczenia przeciwko osobie						
f)	wykroczenia przeciwko zdrowiu						
g)	wykroczenia przeciwko mieniu						
h)	wykroczenia przeciwko interesom konsumentów						
i)	wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	3	0	0	0	0	3
j)	wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego						
k)	szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe						
2.	Przepisach wprowadzające Kodeks pracy						
3.	Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	10	0	0	0	0	10
4.	Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	9	0	0	0	0	9
5.	Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	18	3	400	0	0	21
6.	Ustawie o ochronie zwierząt	5	1	200	0	0	6
7.	Ustawa o odpadach						
8.	Ustawie – Prawo ochrony środowiska						
9.	Ustawie – Prawo o miarach						
10.	Ustawie – Prawo wodne						
11.	Ustawie o transporcie publicznym						
12.	Ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami						
13.	Ustawa o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt						
14.	Ustawa o ochronie przyrody						
15.	Ustawa o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	1	0	0	0	0	1
16.	Ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych						

17.	Ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym						
18.	Ustawie i bateriach i akumulatorach						
19.	Ustawie – Kodeks wyborczy						
20.	Akty prawa miejscowego (przepisy porządkowe)						
21.	Innych						
Ogółem:		1627	7274	1 614 100	181	1	8190

Dane Straży Gminnej w Będzynie

Dla dokonania diagnozy stanu bezpieczeństwa publicznego w gminie istotne jest również poznanie opinii mieszkańców gminy na temat ich subiektywnego poczucia bezpieczeństwa. Opinie te zostały zebrane w ramach przeprowadzonego na potrzeby opracowania niniejszej Strategii badania ankietowego. W ankiecie znalazło się pytanie „Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?”, przy czym badaniem objęto zarówno losowo wybranych mieszkańców gminy, jak i osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (przedstawiciele władz gminy, placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia). W sumie uzyskano 44 anonimowe odpowiedzi, których rozkład prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 72,1%) stwierdziła, że czuje się w miejscu zamieszkania raczej bezpiecznie (46,5%) lub bezpiecznie (25,6%). Odmienną opinię wyraziło łącznie 25,6% badanych, a 2,3% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na zadane pytanie.

11. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Będzino wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych.

Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, ustawa o systemie oświaty, ustawa o dodatkach mieszkaniowych.

Z końcem 2013 roku kadre GOPS-u stanowiło 10 osób, w tym: kierownik, 4 pracowników socjalnych oraz 5 pozostałych pracowników. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2013 roku

rodzaj stanowiska	liczba pracowników	o ilu pracowników powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	1
pracownicy socjalni	4	1
asystent rodziny	1	1

pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	0	0
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
pozostali pracownicy	13	4

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej każdy ośrodek ma obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wymóg ten w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Będzinie nie był spełniony, gdyż na 1 pracownika socjalnego przypadało 2.139 mieszkańców.

Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje m.in. potrzeba zwiększenia o jedną osobę kadry kierowniczej, o 5 osób liczbę pracowników socjalnych oraz o 5 osób liczbę pozostałych pracowników.

Tabela 24. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2013 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	3
	wyższe niekierunkowe	–	–
	średnie kierunkowe	–	1
	średnie niekierunkowe	–	–
	zawodowe i niższe	–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2
		w trakcie realizacji	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–
		w trakcie realizacji	3
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		–	

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Na koniec 2013 roku kierownik i 3 pracowników socjalnych posiadało wykształcenie wyższe kierunkowe, a jeden pracownik socjalny wykształcenie średnie kierunkowe.

Dodatkowo kierownik i dwóch pracowników socjalnych miało specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Ponadto kierownik ośrodka i trzech pracowników socjalnych było w trakcie realizacji specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w analizowanym okresie było początkowo ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługiwały, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 504 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł.

Od października 2012 roku zmieniło się kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, które zostało ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Podwyższone zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługiwały z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań w latach 2011-2013.

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy

wielkość wydatków	2011	2012	2013
ogółem	3.933.696 zł	4.157.050 zł	3.579.227 zł
^{w tym} na świadczenia pomocy społecznej	1.443.727 zł	1.739.805 zł	1.342.422 zł

w tym na świadczenia rodzinne	2.489.969 zł	2.417.245 zł	2.236.805 zł
na zadania własne gminy	419.134 zł	525.132 zł	454.981 zł
na zadania zlecone gminie	3.514.562 zł	3.631.918 zł	3.124.246 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

W latach 2011-2013 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy wahała się (3.933.696 zł w 2011 r., 4.157.050 zł w 2012 r., 3.579.227 zł w 2013 r.). Dominującą pozycję stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych gminie, wśród których przeważały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych, przede wszystkim w postaci zasiłków rodzinnych.

W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków okresowych, posiłku (głównie dożywianie dzieci), zasiłków celowych i w naturze oraz zasiłków stałych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2011-2013.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	398	499	599
liczba rodzin	390	499	512
liczba osób w rodzinach	1.146	1.512	1.397
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogólnej liczbie ludności gminy	13,5%	17,7%	16,3%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2011-2013 ulegała wahaniom (1.146 osób w rodzinach w 2011 r., 1.512 osób w rodzinach w 2012 r., 1.397 osób w rodzinach w 2013 r.). Tym samym wahaniom ulegał również udział beneficjentów systemu w ogólnej liczbie ludności gminy (z 13,5% w 2011 r. przez 17,7% w 2012 r. do 16,3% w 2013 r.).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2013 roku.

Tabela 27. Struktura wiekowa odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2013 roku

wiek	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	383
17-21 lat	106
22-30 lat	133
31-40 lat	184
41-50 lat	155
51-60 lat	193
61-70 lat	67
71 lat i więcej	15

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Tabela 28. Struktura beneficjentów pomocy społecznej w gminie ze względu na aktywność zawodową w 2013 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18. roku życia według decyzji administracyjnych
pracuje	50
pracuje dorywczo	211
nie pracuje	3
studiuje/uczy się	6
na rencie	15
na emeryturze	12
na zasiłku dla bezrobotnych	38
bezrobotny bez prawa do zasiłku	254

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2013 roku wykazała, że największe grupy stanowiły osoby w wieku do 16 lat (383 osoby), osoby w wieku 51-60 lat (193 osoby) i osoby w wieku 31-40 lat (184 osoby).

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejsze grupy w 2013 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (254 osoby) oraz pracujące dorywczo (211 osób).

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2013 roku stanowiły

charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej, które za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
ubóstwo	110	119	228	403	415	717
sieroctwo	0	0	1	0	0	1
bezdomność	0	0	6	0	0	8
potrzeba ochrony macierzyństwa	1	2	40	4	11	211
bezrobocie	126	136	297	407	428	850
niepełnosprawność	6	7	17	13	14	26
długotrwała lub ciężka choroba	20	29	97	51	71	259
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1	1	8	2	2	22
przemoc w rodzinie	0	0	1	0	0	3
alkoholizm	36	41	84	87	92	126
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	8	0	0	10
zdarzenie losowe	1	0	0	5	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

W latach 2011-2013 zdecydowanie najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były bezrobocie i ubóstwo. W analizowanym okresie zwiększała się liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u zarówno z powodu bezrobocia (407 w 2011 r., 428 w 2012 r., 850 w 2013 r.), jak i ubóstwa (403 w 2011 r., 415 w 2012 r., 717 w 2013 r.). Ważną przyczyną udzielania pomocy była również długotrwała lub ciężka choroba. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tej przyczyny także rosła (51 w 2011 r., 72 w 2012 r., 259 w 2013 r.). Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także problemy alkoholizmu oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tych powodów wzrastała (odpowiednio: 87 i 4 w 2011 r., 92 i 11 w 2012 r., 126 i 211 w 2013 r.).

Kolejnymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były niepełnosprawność oraz bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia

gospodarstwa domowego. W mniejszym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich przyczyn, jak: trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bezdomność, zdarzenie losowe, przemoc w rodzinie i sieroctwo. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2011-2013

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
pieniężna	398	437	449	390	422	434	1.146	1.231	1.195
rzeczowa	1	1	135	1	1	66	5	3	292
praca socjalna	X	X	X	–	411	399	–	1.245	938
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	–	–	15	–	–	52
usługi opiekuńcze	2	2	3	2	2	3	8	2	12
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	10	14	17	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

W latach 2011-2013 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków okresowych, zasiłków celowych oraz zasiłków stałych. Duże znaczenie miała także pomoc rzeczowa udzielana przede wszystkim w postaci posiłku. Ważną formą wsparcia beneficjentów była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Do realizowanych form wsparcia zaliczały się kontrakty socjalne, których w latach 2012-2013 podpisano łącznie 30 (po 15 w roku 2012 i 2013).

Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek znalazły się również: usługi opiekuńcze i poradnictwo specjalistyczne. Osoby, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby

lub niepełnosprawności, są kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W analizowanym okresie gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla odpowiednio: 10, 14 i 17 osób.

W ramach realizowanych zadań GOPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 31. Wielkość wydatków na świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	1.469.219 zł	1.290.596 zł	1.132.932 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

W latach 2011-2013 wielkość wydatków przeznaczonych przez GOPS na realizację świadczeń rodzinnych spadała (1.469.219 zł w 2011 r., 1.290.596 zł w 2012 r., 1.132.932 zł w 2013 r.).

Tabela 32. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2013 r.

rodzaj świadczenia	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń
zasiłek rodzinny	385	7.563	750.585 zł
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	28	28	28.000 zł
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	20	158	61.827 zł
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	29	388	68.750 zł
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	84	1.233	98.640 zł
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	35	334	25.220 zł
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	269	453	45.300 zł
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	120	1.001	54.610 zł
zasiłek pielęgnacyjny	175	1.838	281.214 zł

świadczenie pielęgnacyjne	37	308	171.003 zł
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	57	57	57.000 zł
razem	1.239	13.361	1.642.149 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Najczęściej GOPS wypłacał zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, a także podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania i rozpoczęcia roku szkolnego. Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne GOPS opłacił także w latach 2011-2013 składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (2011 r. – 161 na kwotę 20.874 zł, 2012 r. – 251 na kwotę 34.887 zł, 2013 r. – 438 na kwotę 63.552 zł) oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne (2011 r. – 19 na kwotę 5.485 zł, 2012 r. – 180 na kwotę 8.226 zł, 2013 r. – 21 na kwotę 5.916 zł).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2011-2013 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	85	88	85
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	100	103	101
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	431.470 zł	419.030 zł	454.798 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Liczba osób, którym w latach 2011-2013 GOPS decyzją przyznał świadczenie alimentacyjne, ulegała niewielkim wahaniom (85 w 2011 r., 88 w 2012 r., 85 w 2013 r.), tym samym wahała się liczba wypłaconych świadczeń (100 w 2011 r., 103 w 2012 r., 101 w 2013 r.). Zmieniała się również wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (431.470 zł w 2011 r., 419.030 zł w 2012 r., 454.798 zł w 2013 r.).

W analizowanym okresie GOPS w Będzinie uczestniczył w programie „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Ośrodek finansował dożywianie dzieci w stołówkach szkolnych oraz doposażał wydawanie posiłków. Dożywianiem objęto dzieci uczęszczające do przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjów.

W ramach realizacji Programu FEAD („Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”), polegającego na bezpłatnym przekazywaniu dla najbardziej potrzebujących żywności z zapasów interwencyjnych Unii Europejskiej za pośrednictwem organizacji pozarządowych, pracownicy GOPS-u kwalifikowali osoby mogące skorzystać z tej formy pomocy. Na terenie gminy wydawaniem i organizacją żywności osobom najbardziej potrzebującym, które spełniały wymogi określone w Programie, zajmuje się Stowarzyszenie Lepsze Jutro.

Ponadto GOPS w Będzinie przystąpił, wraz z innymi gminami powiatu koszalińskiego, do realizacji Partnerskiego Projektu Systemowego „Pomocna Dłoń Plus”. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym celem projektu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zapobieganie pogłębianiu się tego procesu wśród 15 osób (wraz z rodzinami) z terenu gminy Będzino. Uczestnikami projektu są głównie osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej; wśród uczestników są trzy osoby niepełnosprawne. Działania projektowe ukierunkowane są na poprawę funkcjonowania beneficjentów i ich rodzin poprzez wsparcie (także finansowe) oraz podniesienie poziomu umiejętności. W ramach działań projektowych zorganizowano m.in. zajęcia ze specjalistami, poradnictwo psychologiczne, warsztaty radzenia sobie ze stresem, warsztaty rozwoju umiejętności (np. zarządzanie własnym budżetem, zarządzanie czasem, zwiększenie motywacji), warsztaty wizażu, wyjazdy edukacyjne i integracyjne – alternatywne formy spędzania czasu wolnego. Jedna osoba uczestniczyła w kursie prawa jazdy kat. B, by uzyskać dostęp do pracy i podnieść kwalifikacje zawodowe. Z beneficjentami Projektu zawarto kontrakty socjalne.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, jako jednostki powiatowe obejmują zasięgiem działania również mieszkańców gminy Będzino.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna obejmowała różnymi formami pomocy dzieci, młodzież, rodziców oraz nauczycieli z terenu gminy, oferując specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne, w tym:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży,
- udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki,
- organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,
- indywidualne i grupowe zajęcia terapeutyczne dostosowane do stwierdzonych zaburzeń i dysfunkcji,
- indywidualną terapię w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (WWRD),
- zajęcia psychoedukacyjne, profilaktyczne, integracyjno-adaptacyjne oraz zajęcia aktywizujące do wyboru szkoły ponadgimnazjalnej i zawodu,
- indywidualne konsultacje i porady,
- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- udział w grupach wsparcia,
- prelekcje i wykłady,
- mediacje i negocjacje,
- interwencje w środowisku ucznia.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane dotyczące działalności prowadzonej w latach 2012-2013 przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie w odniesieniu do mieszkańców gminy Będzino.

Tabela 34. Wybrane działania PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2012-2013

	2012	2013
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	14	15
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	3
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	14	15
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	3
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	10	11

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

W latach 2012-2013 w rodzinach zastępczych umieszczono odpowiednio: 14 i 15 dzieci z gminy, jednocześnie przebywała w nich taka sama liczba podopiecznych. Liczba rodzin zastępczych, które obejmowały opieką dzieci z gminy, utrzymywała się na zbliżonym poziomie – odpowiednio: 10 i 11. W latach 2012-2013 liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych pozostawała na tym samym poziomie – po 3 dzieci, jednocześnie taka sama liczba podopiecznych w nich przebywała.

Poniższa tabela zawiera wykaz jednostek wsparcia działających poza gminą, z których oferty mieszkańcy gminy korzystali w 2013 r. mieszkańcy gminy Będzino, wraz z informacją na temat kategorii mieszkańców gminy objętych wsparciem przez te jednostki.

Tabela 35. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2013 roku

nazwa i adres instytucji	kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Raławicka 13, 75-620 Koszalin	osoby niepełnosprawne, rodziny dysfunkcyjne, osoby stosujące przemoc
Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie, ul. Raławicka 13, 75-620 Koszalin	dzieci i młodzież szkolna
Powiatowy Urząd Pracy, ul. Raławicka 13, 75-620 Koszalin	osoby bezrobotne
Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie, ul. Raławicka 13, 75-620 Koszalin	osoby niepełnosprawne, dzieci niepełnosprawne
Warsztat Terapii Zajęciowej Nr 1, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Koszalinie, ul. Budownicza 6, 75-323 Koszalin	osoby niepełnosprawne z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności
Warsztat Terapii Zajęciowej Nr 2, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Koszalinie, ul. Wyspiańskiego 4, 75-323 Koszalin	osoby niepełnosprawne z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności
Koszalińskie Centrum Integracji Społecznej Tacy Sami Koło Koszalińskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, ul. Mieszka I 16, 75-129 Koszalin	osoby niepełnosprawne, dzieci niepełnosprawne
Punkt Konsultacyjny Stowarzyszenia MONAR, ul. Piłsudskiego 11/15, 75-504 Koszalin	osoby uzależnione
Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział w Koszalinie, ul. Zwycięstwa 168, 75-612 Koszalin	osoby uzależnione
Dom Samotnej Matki Dar Życia, ul. Wojska Polskiego 13, 75-612 Koszalin	kobiety, kobiety z dziećmi, samotne matki

Schronisko dla Bezdomnych, ul. Mieszka I 16, 75-129 Koszalin	osoby bezdomne
Dom Pomocy Społecznej, Nowe Bielice 1-3, 76-039 Biesiekierz	dzieci, młodzież i dorośli niepełnosprawni intelektualnie
Dom Pomocy Społecznej, Cetuń 6, 76-010 Polanów	osoby przewlekle somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej, ul. Spokojna 1, 76-032 Mielno	osoby przewlekle somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej w Parsowie, Parsowo 25, 76-039 Biesiekierz	osoby przewlekle somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej, Żydowo, 76-012 Żydowo	osoby przewlekle psychicznie chore
Dom Pomocy Społecznej, ul. Pionierów 3, 76-020 Bobolice	dzieci, młodzież i dorośli niepełnosprawni intelektualnie
Dom Pomocy Społecznej, Nowe Bielice 1/3, 76-039 Biesiekierz	dzieci, młodzież i dorośli niepełnosprawni intelektualnie
Dom Pomocy Społecznej, Parsowo 25, 76-039 Biesiekierz	osoby dorosłe przewlekle somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej, ul. Spokojna 1, 76-03 Mielno 2	osoby przewlekle somatycznie chore
Dom Pomocy Społecznej, Cetuń 6, 76-010 Polanów	osoby przewlekle somatycznie chore

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2013 roku w gminie Będzino funkcjonowało 13 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy gminy Będzino z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, dofinansowywania działalności statutowej, wsparcia rzeczowego, wsparcia lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 36. Organizacje pozarządowe w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa	adres
1.	Stowarzyszenie Lepsze Jutro	Będzino 21, 76-037 Będzino
2.	Diecezjalna Fundacja Pomocy w Kształceniu Młodzieży Wiejskiej Ks. Arc. Mariana Gołębiowskiego	Pleśna 6, 76-038 Dobrzyca
3.	Caritas Parafii p.w. Antoniego Padewskiego w Mścicach	ul. Kościelna 1, 76-031 Mścice
4.	Caritas Parafii p.w. Trójcy Świętej	Dobrzyca 57, 76-038 Dobrzyca
5.	Stowarzyszenie Miłośników Psów Ras Północnych oraz Sportu Zaprzęgowego Husky	Dobrzyca 157/2, 76-038 Dobrzyca
6.	Fundacja Nowe Życie – Starych Pojazdów	Dobre 12 lok. A, 76-037 Dobre
7.	Stowarzyszenie Sportowe Gminy Będzino	Wierzchomino 23, 76-038 Dobrzyca
8.	UKS Karate Kyokushin Kanku z siedzibą w Tymieniu	Zespół Szkół; 76 – 035 Tymień
9.	Szkolny Związek Sportowy	Łekno 14, 76-037 Będzino
10.	Koło Gospodyń Wiejskich	Dobrzyca 19, 76-038 Dobrzyca
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Będzinie	Będzino 25, 76-037 Będzino
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Mścicach	ul. Koszalińska 104, 76-031 Mścice
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Dobrzycy	Dobrzyca 58, 76-038 Dobrzyca

Dane Urzędu Gminy Będzino.

Z racji położenia gminy w bliskim sąsiedztwie Koszalina, samorząd gminny współpracuje także z sektorem pozarządowym funkcjonującym na terenie tego miasta.

Tabela 37. Organizacje pozarządowe w Koszalinie, z którymi współpracował samorząd gminy Będzino w 2013 roku

nazwa	adres
Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Pomorza Środkowego	ul. Dworcowa 11/15, 75-201 Koszalin
Środkowopomorskie Regionalne Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	ul. Orłąt Lwowskich 26 A, 75-522 Koszalin

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

W 2013 roku w gminie Będzino funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego:

- Parafia p.w. Trójcy Świętej w Dobrzycy, Dobrzyca 57, 76-038 Dobrzyca,
- Parafia p.w. Św. Jana Chrzciciela w Łeknie, Łekno 11, 76-037 Będzino,

- Parafia p.w. Św. Antoniego Padewskiego w Mścicach, ul. Kościelna 1, 76-031 Mścice,
- Parafia p.w. Matki Boskiej Królowej Polski w Śmiechowie, Śmiechów 26a; 76-038 Dobrzyca.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Będzino badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu anonimowej ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 44 wypełnione anonimowo ankiety, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne gminy w atrakcyjnym krajobrazowo i turystycznie miejscu, z dostępem do Morza Bałtyckiego, w niewielkiej odległości od Koszalina i Kołobrzegu. Mieszkańcy gminy wspominali o dobrze rozwiniętej sieci placówek oświatowych i kulturalnych, dobrym dostępem do obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz odpowiedniej opiece zdrowotnej. Duże znaczenie przywiązywali również do unikalnych walorów przyrodniczych (Bagna Wierzchomińskie, rozległe tereny leśne, jezioro) i czystości lokalnego środowiska. W odczuciu respondentów walory te stanowią doskonałą bazę do rozwoju agroturystyki.

Mieszkańcy docenili także ciągły rozwój gminy, zaangażowanie przedstawicieli samorządu lokalnego oraz dobrze funkcjonujący system pomocy społecznej.

Słabe strony gminy

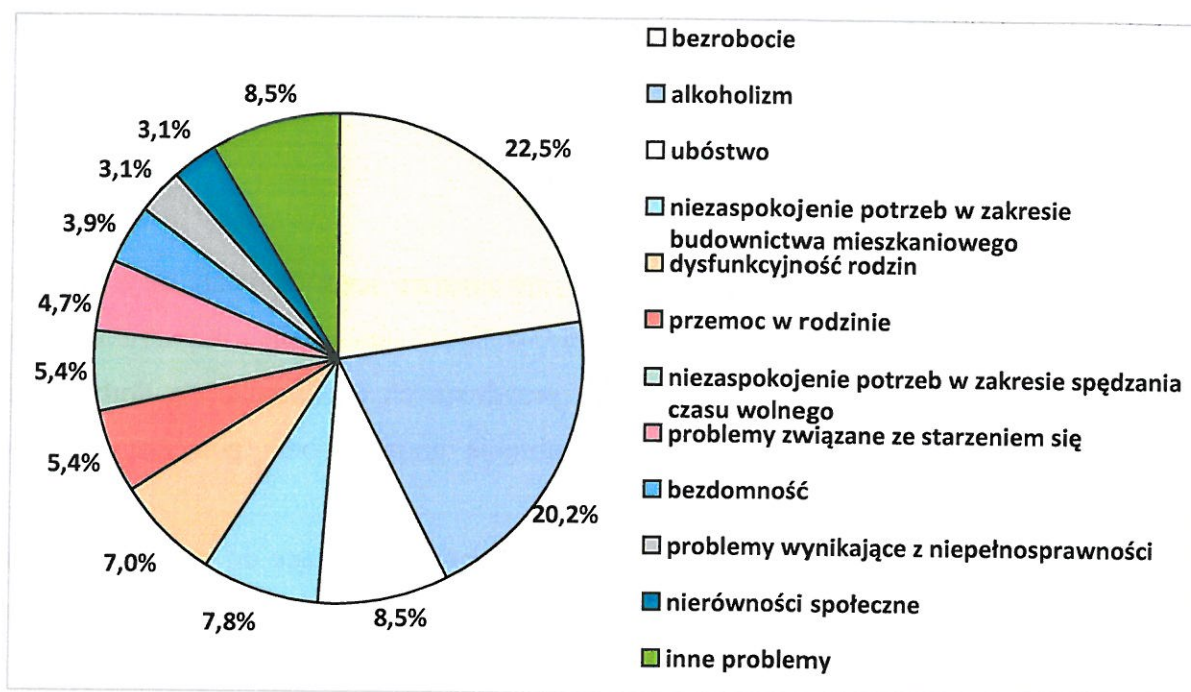
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był niezadowalający stan lokalnej infrastruktury drogowej, w tym zły stan nawierzchni dróg i brak przydrożnych chodników. Za dotkliwy problem badani uznali komunikację zbiorową w obrębie gminy i brak połączeń z okolicznymi miejscowościami.

Często wymienianymi słabościami były także prowadzące do ubożenia mieszkańców bezrobocie i niedostateczna liczba lokalnych zakładów pracy. Analizując słabe strony gminy, respondenci wspominali również o niewystarczającym zainteresowaniu dziećmi i młodzieżą, niedostatku alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz braku żłobków i szkół ponadgimnazjalnych.

W opinii części ankietowanych widoczny jest także deficyt mieszkań komunalnych, niewystarczające środki na infrastrukturę gminną oraz brak komisariatu policji. Niektórzy respondenci stwierdzili również, że poziom pomocy potrzebującym jest zbyt niski.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

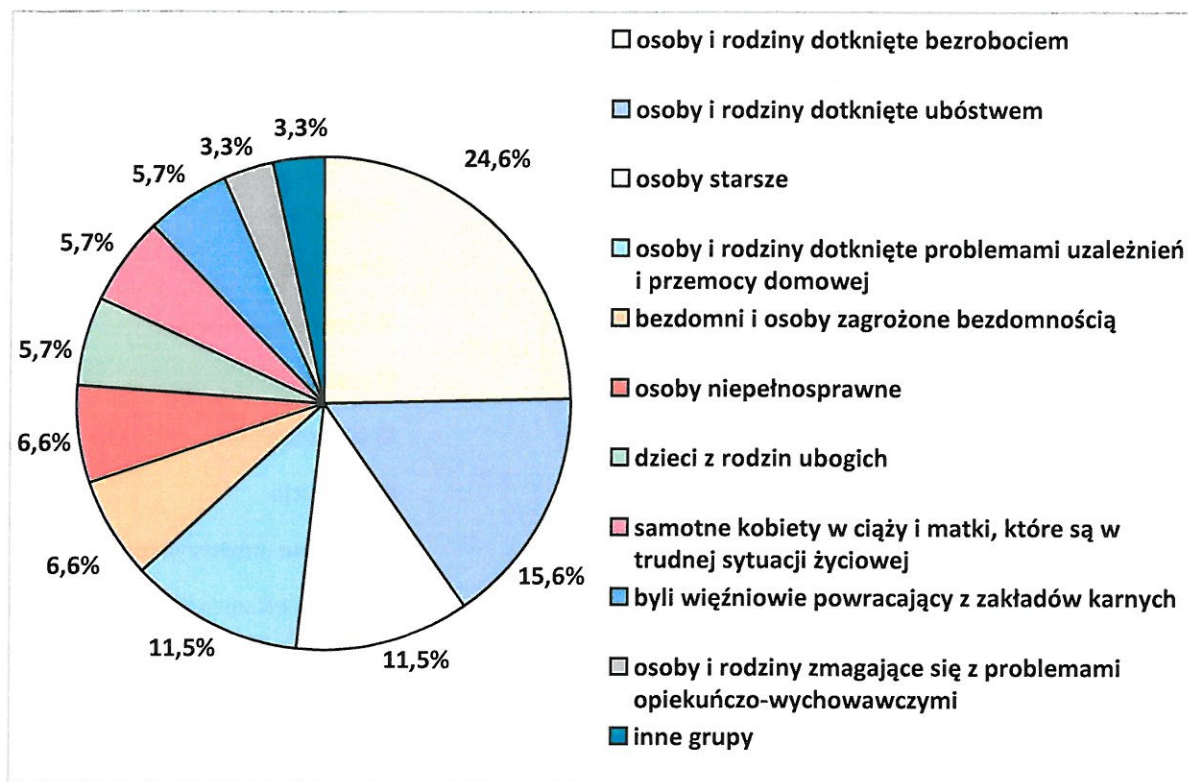

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (22,5%) oraz alkoholizm (20,2%). Szczególną uwagę zwrócili również na ubóstwo (8,5%), niezaspokojenie potrzeb w zakresie budownictwa mieszkaniowego (7,8%), dysfunkcyjność rodzin (7,0%), przemoc w rodzinie oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (po 5,4%). W dalszej kolejności wymienili problemy związane ze starzeniem się (4,7%), bezdomność (3,9%), a także problemy wynikające z niepełnosprawności i nierówności społeczne (po 3,1%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

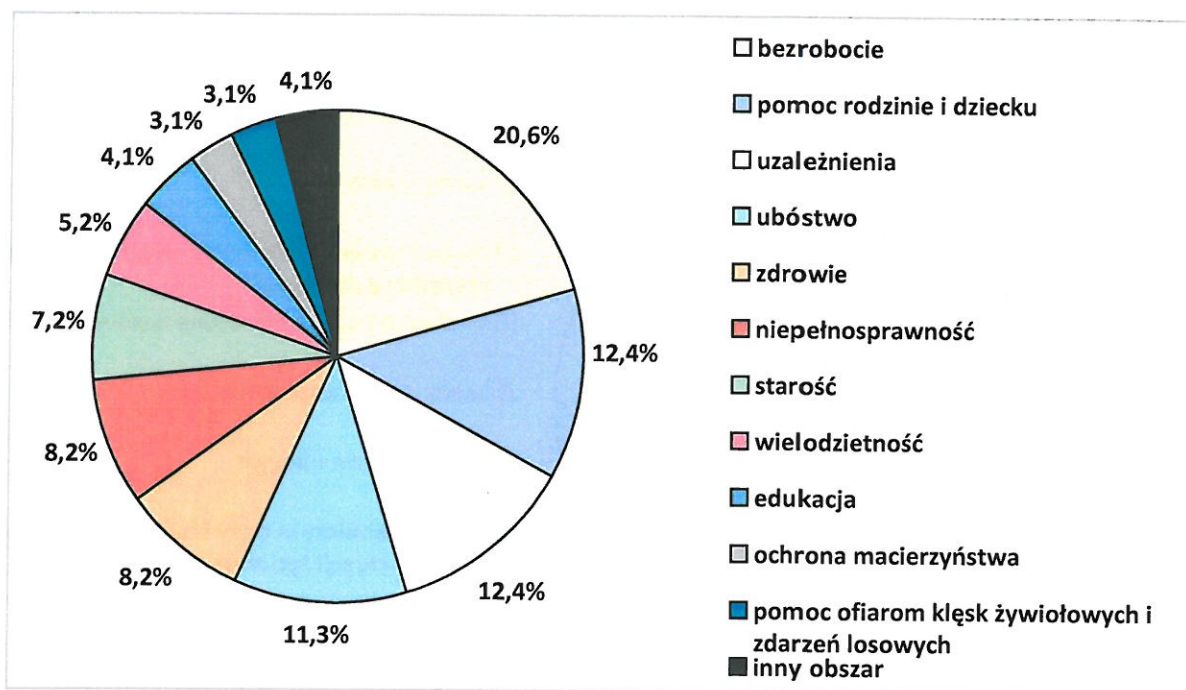
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (24,6%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali osoby i rodziny dotknięte ubóstwem (15,6%), osoby starsze oraz osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej (po 11,5%).

Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się również osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością oraz osoby niepełnosprawne (po 6,6%), dzieci z rodzin ubogich, samotne kobiety w ciąży i matki, które są w trudnej sytuacji życiowej oraz byli więźniowie powracający z zakładów karnych (po 5,7%), a także osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (3,3%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (20,6%), pomoc rodzinie i dziecku oraz uzależnienia (po 12,4%), ubóstwo (11,3%), zdrowie oraz niepełnosprawność (po 8,2%), starość (7,2%), wielodzietność (5,2%), edukacja (4,1%), ochrona macierzyństwa oraz pomoc ofiarom klęsk żywiołowych i zdarzeń losowych (po 3,1%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się pytanie pozwalające na wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na tworzenie nowych miejsc pracy i przeciwdziałanie bezrobociu. Do ważnych kwestii zaliczyli także potrzebę stałego monitorowania problemów społecznych występujących w gminie oraz skoordynowanego ich rozwiązywania. Za równie ważne uznali przedsięwzięcia służące wsparciu rodzin z problemami (działania profilaktyczne, pomoc materialna i niematerialna, dostęp do psychologów, pedagogów, grup wsparcia oraz powołanie punktów doradczych, w tym konsultacji prawnych). Odnośnie wsparcia udzielanego przez GOPS zastrzegli jednak, że świadczoną pomoc należałoby poddać kontroli co do zasadności przyznawania i efektywności

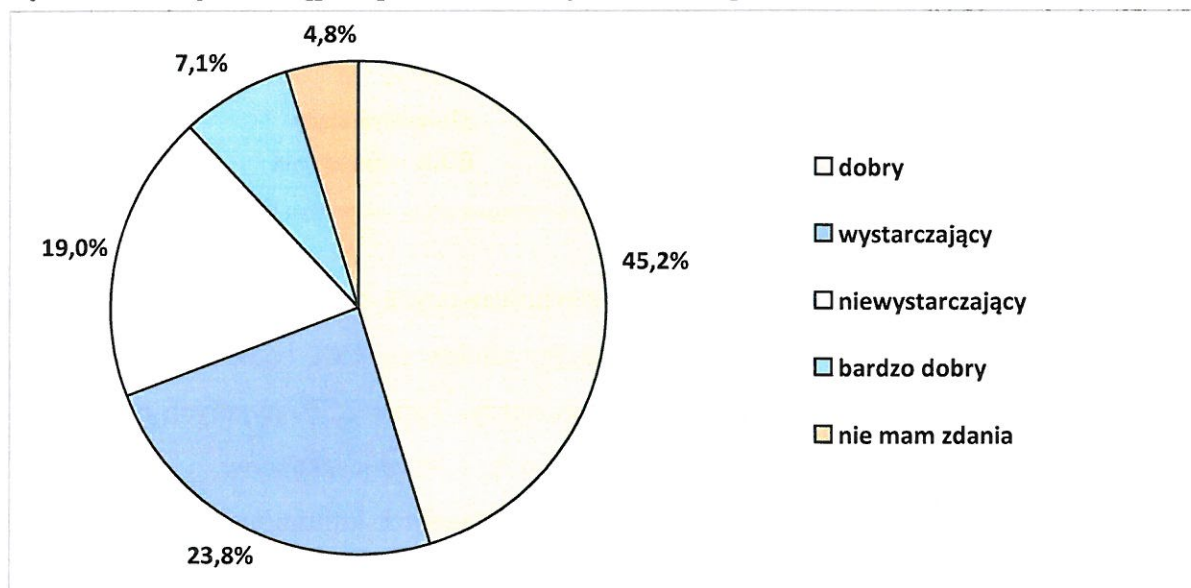
jej wykorzystania. Wśród postulowanych działań wskazano też przywrócenie posterunku Policji, budowę mieszkań socjalnych, otwarcie domu dziennego pobytu dla osób starszych.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności wymienili Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Urząd Gminy, ważną rolę przypisali również Gminnemu Ośrodkowi Kultury, placówkom oświatowym, Policji i organizacjom pozarządowym. Wskazali też rady sołeckie, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kościół, Straż Gminną.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Rozkład odpowiedzi przedstawiają kolejne wykresy.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

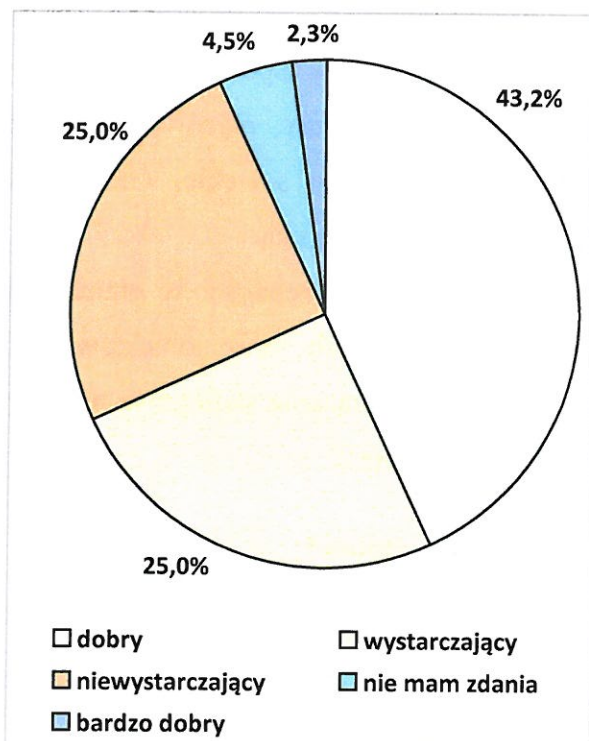

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

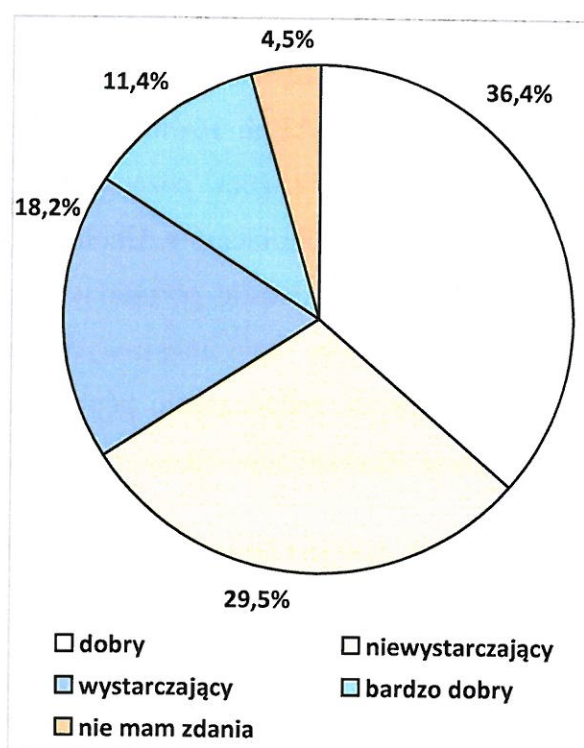
Ponad 45% badanych uznała dostępność placówek służby zdrowia za dobrą, kolejne 23,8% oceniło ją jako wystarczającą, a 7,1% respondentów stwierdziło, że jest bardzo dobra. Negatywną opinię w tej sprawie wydało 19% ankietowanych, natomiast zdania w tej sprawie nie miało 4,8% pytanych.

Do lekarzy, których w gminie brakuje, bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: kardiologa, pediatrę, chirurga, okulistę, ginekologa, neurologa i laryngologa. W dalszej kolejności wymieniali internistę, dermatologa, diabetologa, urologa, psychiatrę, psychologa, rehabilitanta, ortopedę oraz stomatologa.

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

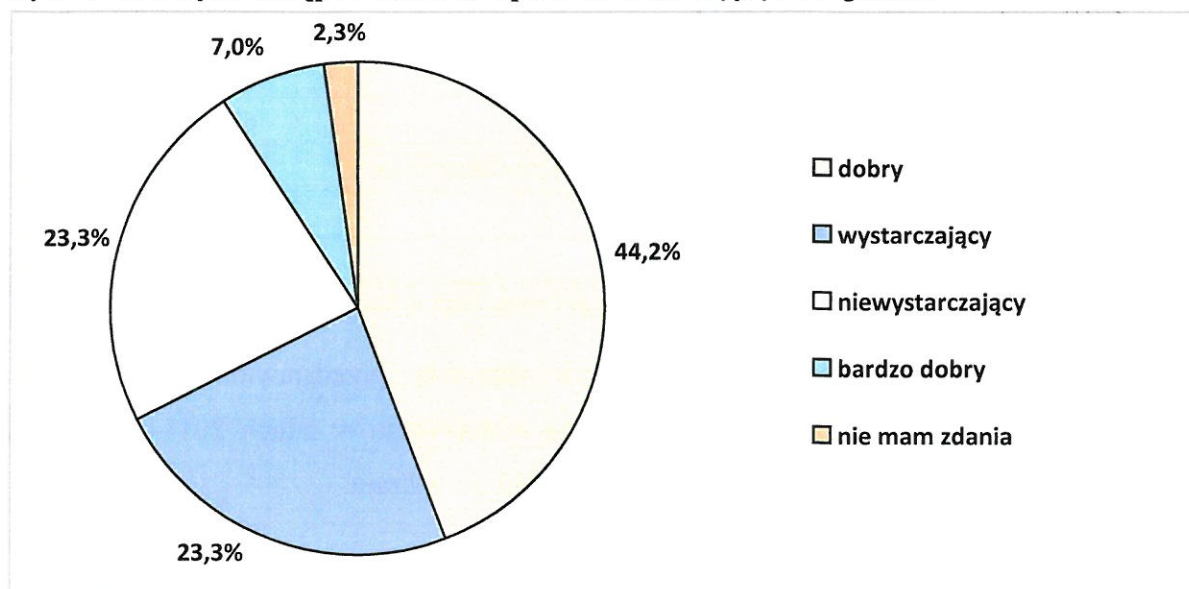
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie został dobrze oceniony przez 43,2% respondentów. Za wystarczający uznało go 25% badanych, jednak tyle samo ankietowanych uznało, że jest on niewystarczający. Tylko 2,3% pytanych przyznało, że jest on bardzo dobry, zdania w tej sprawie nie wyraziło 4,5% mieszkańców.

Według 36,4% ankietowanych dostęp do placówek kulturalnych w gminie jest dobry, jednocześnie 29,5% badanych stwierdziło, że jest on niewystarczający. Za wystarczający uznało go 18,2% respondentów, a bardzo dobrze oceniło go 11,4% mieszkańców. Opinii w tej sprawie nie miało 4,5% pytanych.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, wymieniano najczęściej: żłobki, przedszkola, kluby dla osób starszych, kluby dla młodzieży, koła zainteresowań, kino, chór.

Wykres 8. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie został dobrze oceniony przez 44,2% respondentów. Jako wystarczający uznało go 23,3% badanych, jednocześnie tyle samo ankietowanych stwierdziło, że jest on niewystarczający. Według 7% pytanym jest on bardzo dobry, a zdania w tej sprawie nie wyraziło 2,3% mieszkańców. W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej wskazano niedostatek takich obiektów, jak: basen, wielofunkcyjne boiska, hale sportowe, place zabaw w każdej miejscowości gminy oraz siłownie zewnętrzne.

14. BEZROBOCIE

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, w latach 2011-2013 liczba osób bezrobotnych w gminie Będzino rosła z 696 na koniec 2011 do 794 osób na koniec roku 2013. Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 384, 419 i 410. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba bezrobotnych w gminie	696	741	794
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	12,2%	13,0%	13,9%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	384	419	410
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	55,2%	56,5%	51,6%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2011-2013 w powiecie koszalińskim, województwie zachodniopomorskim i w kraju.

Tabela 39. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
stopa bezrobocia w powiecie koszalińskim	26,9%	28,1%	28,7%
stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim	17,6%	18,2%	18,0%
stopa bezrobocia w kraju	12,5%	13,4%	13,4%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 powiat koszaliński charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa zachodniopomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. W 2013 roku w powiecie odnotowano jej wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim, w województwie nastąpił jej minimalny spadek, natomiast w kraju stopa bezrobocia utrzymywała na tym samym poziomie.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2013 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 40. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	112	55	49,1

25-34 lata	223	130	58,3
35-44 lata	168	94	56,0
45-54 lata	155	82	52,9
55-59 lat	100	49	49,0
60-64 lata	36		
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	84	48	57,1
1-3 miesiące	212	124	58,5
3-6 miesięcy	115	54	47,0
6-12 miesięcy	111	37	33,3
12-24 miesiące	134	67	50,0
powyżej 24 miesięcy	138	80	58,0
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	97	48	49,5
do 1 roku	111	61	55,0
1-5 lat	176	98	55,7
5-10 lat	146	76	52,1
10-20 lat	143	76	53,1
20-30 lat	94	40	42,6
30 lat i więcej	27	11	40,7
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	48	38	79,2
policealne i średnie zawodowe	125	81	64,8
średnie ogólnokształcące	53	39	73,6
zasadnicze zawodowe	226	107	47,3
gimnazjalne i niższe	342	145	42,4

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie.

Na koniec 2013 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (223 osoby) oraz 35-44 lata (168 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (212 osób) oraz powyżej 24 miesięcy (138 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (176 osób) i od 5 do 10 lat (146 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (342 osoby) oraz zasadniczym zawodowym (226 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata (155 osób), osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy (134 osoby), osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat (143 osoby) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (125 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (58,3%) i 35-44 lata (56,0%), osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy (58,5%) i powyżej 24 miesięcy (58,0%), osób ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat (55,7%) i do 1 roku (55,0%) oraz osób z wykształceniem wyższym (79,2%) i średnim ogólnokształcącym (73,6%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm,

przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Będzino jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek).

Tabela 41. Pomoc społeczna przyznana w gminie z powodu bezdomności w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba rodzin	–	–	6
liczba osób w rodzinach	–	–	8

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

W latach 2011-2012 GOPS nie przyznał pomocy z powodu bezdomności, natomiast w roku 2013 z tego powodu przyznano pomoc dla 6 rodzin (łącznie 8 osób) z terenu gminy.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz

poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 42. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych

przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Będzino w latach 2011-2013.

Tabela 43. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2011-2013

wielkość wydatków	2011	2012	2013
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	93.849 zł	99.348 zł	118.880 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	1.000 zł	1.000 zł	1.000 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1.000 zł	1.000 zł	1.000 zł
razem	95.849 zł	101.348 zł	120.880 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie.

W latach 2011-2013 środki finansowe wydatkowane w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie rosły z roku na rok (95.849 zł w 2011 r., 101.348 zł w 2012 r., 120.880 zł w 2013 r.). W analizowanym okresie rosły kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem, natomiast środki wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie utrzymywały się na tym samym poziomie w poszczególnych latach (po 1.000 zł).

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	43	43	39
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	12	0
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	19	24	27
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	19	24	27
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	49	78	72
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia	3	11	18

odwykowego			
------------	--	--	--

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie.

W latach 2011-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie utrzymywała się na tym samym poziomie (po 43 punkty), natomiast w 2013 r. ich liczba ulegała niewielkiemu zmniejszeniu do 39 (limit punktów uchwalony przez Radę Gminy na koniec 2013 r. wynosił 55). Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z roku na rok wzrastała (19 w 2011 r., 24 w 2012 r., 27 w 2013 r.). Taka sama była liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz nie było negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na ich sprzedaż.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2011-2013 liczba osób nimi objętych ulegała wahaniom (49 w 2011 r., 78 w 2012 r., 72 w 2013 r.). W analizowanym okresie rosła liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (z 3 osób w 2011 r. do 18 osób w 2013 r.).

W 2013 r. realizowano poszczególne cele zawarte w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Program obejmował zadania dotyczące alkoholizmu, narkomanii, przemocy i problemów z tym związanych. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie zajmowała się 52 sprawami dotyczącymi leczenia odwykowego, podejmując następujące działania:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego,
- wspieranie działań Grupy AA „Tęcza” w Będzinie,
- organizowanie wizyt specjalisty ds. uzależnień w środowisku wskazanym przez rodzinę bądź instytucje,
- umożliwianie korzystania z pomocy i porad kuratora zawodowego Sądu Rejonowego w Koszalinie.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- obejmowanie pomocą materialną i niematerialną (kierowanie do Sądu, pomoc w pisaniu wniosków, pozwów i pism urzędowych) – współpraca z GOPS-em w Będzinie,
- nadzór nad osobami nadużywającymi alkoholu oraz pomoc ich dzieciom, kierowanie do psychologa, poradni odwykowej, na badania psychologiczno-psychiatryczne – współdziałanie z kuratorami sądowymi,
- szybkie i skuteczne reagowanie na problemy dotyczące uzależnień i innych problemów rodzinnych dzięki dobremu przepływowi informacji – współpraca z policją,
- współpraca z wieloma instytucjami spoza gminy, takimi jak: PCPR w Koszalinie, Poradnia Odwykowa w Koszalinie, Ośrodek Opieki nad Nietrzeźwymi, dzięki której rodziny z terenu gminy Będzino dotknięte chorobą alkoholową lub innymi uzależnieniami (hazard, gry komputerowe) mają dostęp do szeroko pojętej opieki i pomocy,
- prowadzenie przez Stowarzyszenie „Lepsze Jutro” szkoleń i porad dla rodzin.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- dofinansowanie i rozszerzenie programu wakacyjnego w placówkach kultury dla wszystkich dzieci z terenu gminy Będzino,
- uczestnictwo uczniów ostatnich klas gimnazjum w Tymieniu i Mścicach w programie teatralnym „Diler” oraz udział najmłodszych klas w programie „Zaczarowany komputer” i „Beznikotynek”,
- prenumerowanie dla nauczycieli i wychowawców wszystkich szkół miesięcznika „Remedium”, który pomaga w przygotowywaniu lekcji wychowawczych dla młodzieży i podnosi wiedzę nauczycieli w zakresie uzależnień,
- zorganizowanie V Pikniku Abstynenta w Dobrzycy, na który zaproszono członków zaprzyjaźnionych grup AA oraz mieszkańców gminy Będzino, a także przygotowanie 15. rocznicy powstania grupy AA „Tęcza” – uroczysta msza święta w Łeknie oraz spotkanie w Gminnym Ośrodku Kultury w Będzinie,
- przeprowadzenie profesjonalnych szkoleń dla pedagogów szkolnych z terenu gminy oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego,

- zakup materiałów edukacyjnych do realizowanego w szkołach ogólnopolskiego programu „Zachowaj trzeźwy umysł”,
- zorganizowanie w szkołach podstawowych i gimnazjach spotkań z rodzicami na temat uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem narkotyków.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- stworzenie warunków pracy dla poradnictwa rodzinnego, kuratora zawodowego Sądu Rejonowego w Koszalinie oraz grupy AA,
- umacnianie współpracy z GOPS-em, Stowarzyszeniem „Lepsze Jutro”, Zespołem Interdyscyplinarnym, policją, NZOZ-em oraz osobami fizycznymi.

W ramach współdziałania Komisji, jednostek gminnych i instytucji spoza gminy w 2013 r. realizowano wiele zadań. Efekty tej współpracy były następujące:

- 7 osób podjęło leczenie z choroby alkoholowej,
- złożono 18 wniosków o leczenie,
- wystąpiono z jednym wnioskiem o nałożenie przez Sąd obowiązku leczenia,
- skierowano 1 osobę na badanie o stopniu uzależnienia,
- przeprowadzono 72 rozmowy motywujące do podjęcia leczenia oraz udzielano porad w Punkcie Konsultacyjnym,
- zrealizowano 14 wizyt w środowisku,
- wydano 27 opinii do zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- umorzono postępowanie w 18 sprawach, przekazując akta do archiwum.

5. Zadania dotyczące narkomanii i przemocy:

- w roku 2013 na obszarze gminy nie odnotowano żadnych zgłoszeń dotyczących objęcia leczeniem lub udzielenia pomocy w związku z problemem narkomanii; mimo tego przeprowadzono w szkołach spotkania rodziców ze specjalistami z zakresu uzależnień, które miały na celu uświadomienie opiekunom, na co należy zwracać uwagę i jak poznać, czy dziecko pali, pije, zażywa narkotyki, czy ma inne kłopoty
- problemami przemocy w rodzinie z pozytywnymi skutkami zajmuje się Gminny Zespół Interdyscyplinarny; w większości wypadków przemoc domowa ściśle wiąże się z problemami uzależnień, w związku z tym Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w pełni współpracowała z Zespołem Interdyscyplinarnym, szczególnie w zakresie przepływu informacji.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 45. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie

nazwa jednostki	adres
Punkt Konsultacyjny	Będzino 19, 76-037 Będzino
Gminny Zespół Interdyscyplinarny	Będzino 19, 76-037 Będzino
Klub AA Tęcza w Będzinie	Będzino 19, 76-037 Będzino

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Będzinie.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2011-2013 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagają się z alkoholizmem, narkomanią i przemocą domową. Liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia GOPS-u z powodu alkoholizmu rosła z roku na rok (liczba rodzin: z 36 w 2011 r. do 84 w 2013 r., liczba osób w rodzinach z 87 w 2011 r. do 126 w 2013 r.). Pomoc ze względu na przemoc domową przyznano jednej rodzinie (3 osoby) tylko w 2013 roku. W analizowanym okresie GOPS nie udzielił wsparcia z powodu narkomanii.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrwałała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są:

- segregacja pionowa i pozioma rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych form czasu pracy,

- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,
- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W analizowanym okresie struktura ludności gminy Będzino pod względem płci ulegała zmianom. W latach 2011-2012 w gminie było niewiele więcej kobiet niż mężczyzn, a odsetek kobiet w liczbie ludności gminy utrzymywał się na tym samym poziomie. W 2013 r. liczba kobiet zmniejszyła się, podobnie ich odsetek w ogólnej liczbie ludności gminy. Biorąc pod uwagę cały analizowany okres liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym spadała z roku na rok, podobnie jak liczba kobiet w wieku produkcyjnym, zaś liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 46. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba kobiet w gminie	4.254	4.276	4.260
w tym w wieku przedprodukcyjnym	831	823	777
w tym w wieku produkcyjnym	2.659	2.651	2.644
w tym w wieku poprodukcyjnym	764	802	839
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,02%	50,02%	49,80%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie kobiety stanowiły ponad połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie, przy czym ich udział w liczbie osób bezrobotnych był stale wyższy niż udział kobiet w ludności gminy w wieku produkcyjnym, z czego wynika, iż skala

bezrobocia wśród kobiet była większa niż wśród mężczyzn. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 47. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym a udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
udział kobiet w liczbie mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym	46,45%	46,43%	46,44%
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie	55,2%	56,5%	51,6%

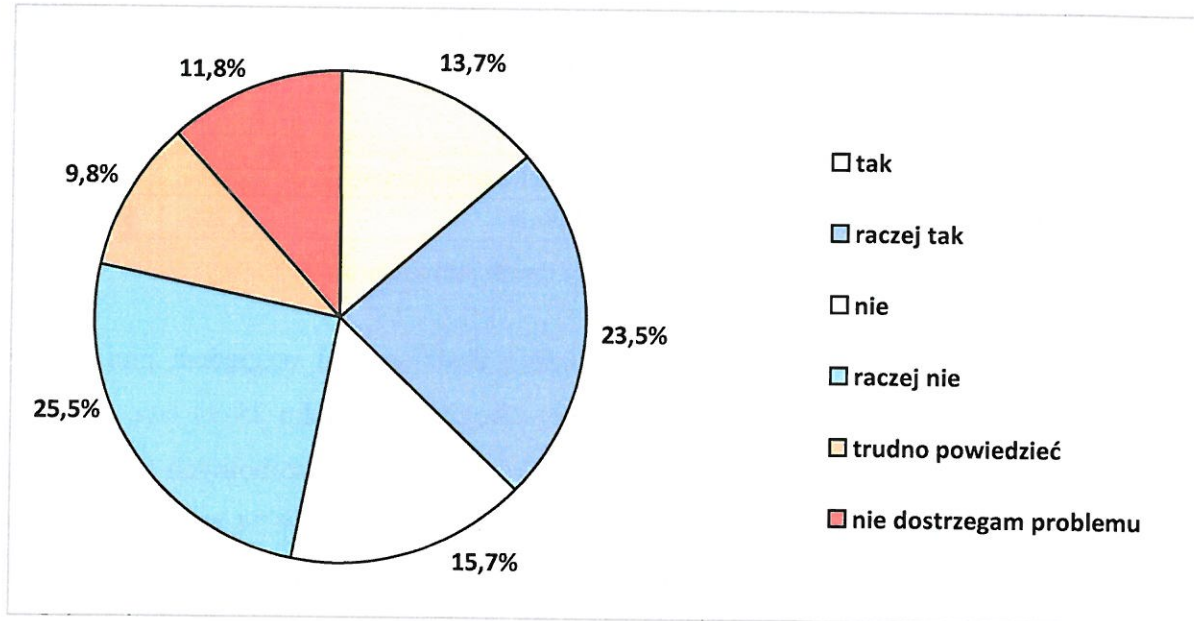
Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Analiza struktury bezrobocia w gminie Będzino pod względem płci wykazała, że kobiety stanowiły większość wśród osób bezrobotnych w wieku 25-34 lata – 58,3%, 35-44 lata – 56,0% i 45-54 lata – 52,9%, większość wśród osób bezrobotnych pozostających bez pracy do 1 miesiąca – 57,1%, 1-3 miesiące – 58,5% i powyżej 24 miesięcy – 58,0% oraz większość wśród osób ze stażem pracy do 1 roku – 55,0%, 1-5 lat – 55,7%, 5-10 – lat 52,1%, 10-20 lat – 53,1%, a także wśród osób z wykształceniem wyższym – 79,2%, policealnym i średnim zawodowym – 64,8% i średnim ogólnokształcącym – 73,6%. Świadczy to o występowaniu nierówności płci w obszarze zatrudnienia.

W ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono 51 ankiet wypełnionych przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i wybranych losowo mieszkańców gminy.

W pierwszym pytaniu poproszono badanych o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jest dużym problemem społecznym. W sumie 41,2% ankietowanych uznało, że nie jest lub raczej nie jest to duży problem społeczny. Zdaniem łącznie 37,2% respondentów istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jest lub raczej jest bolączką społeczną. Problemu w ogóle nie dostrzega 11,8% pytanych, a jego skali nie potrafiło określić 9,8% badanych. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Czy postrzega Pan(-i) istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

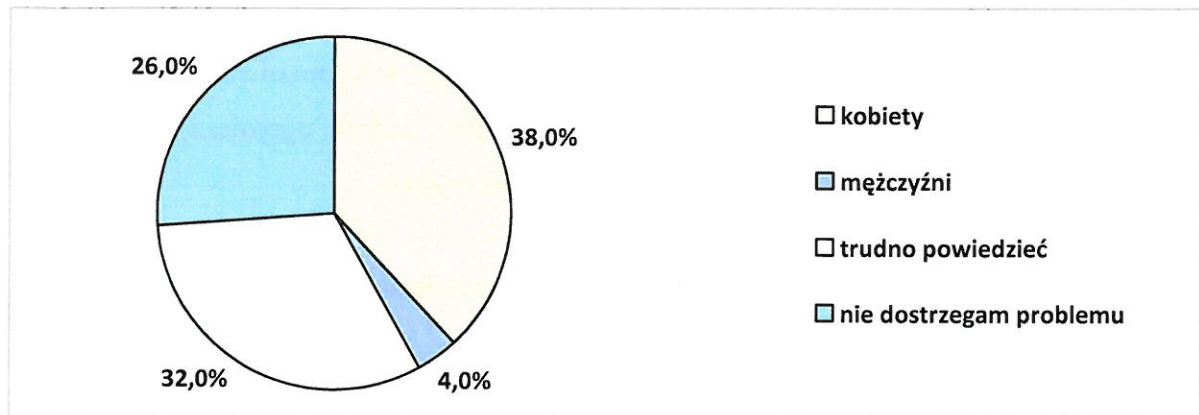

Dane z badania ankietowego.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenia do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami. Ma ona ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom.

Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

Wykres 10. Kto w gminie jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans płci?

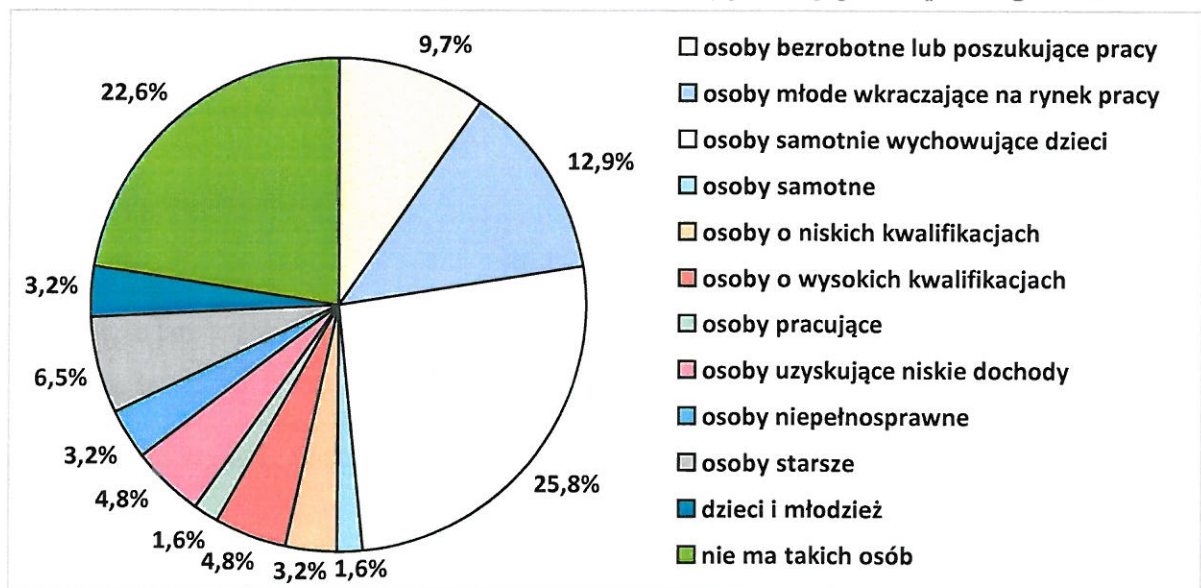

Dane z badania ankietowego.

Według 38% badanych problemem nierówności zagrożone są kobiety, a tylko 4% ankietowanych stwierdziło, że są to mężczyźni. Aż 32% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, natomiast 26% pytanych w ogóle nie dostrzega problemu.

Odpowiadając na następane pytanie identyfikowano grupy najbardziej w gminie zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć. Najczęściej wskazywano osoby samotnie wychowujące dzieci (25,8%), osoby młode, wkraczające na rynek pracy (12,9%), bezrobotne lub poszukujące pracy (9,7%), osoby starsze (6,5%). Wymieniono również osoby o niskich dochodach dochody, o wysokich kwalifikacjach (po 4,8%), o niskich kwalifikacjach, osoby niepełnosprawne oraz dzieci i młodzież (po 3,2%). Jednocześnie 22,6% badanych stwierdziło, że w gminie nie ma takich osób. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

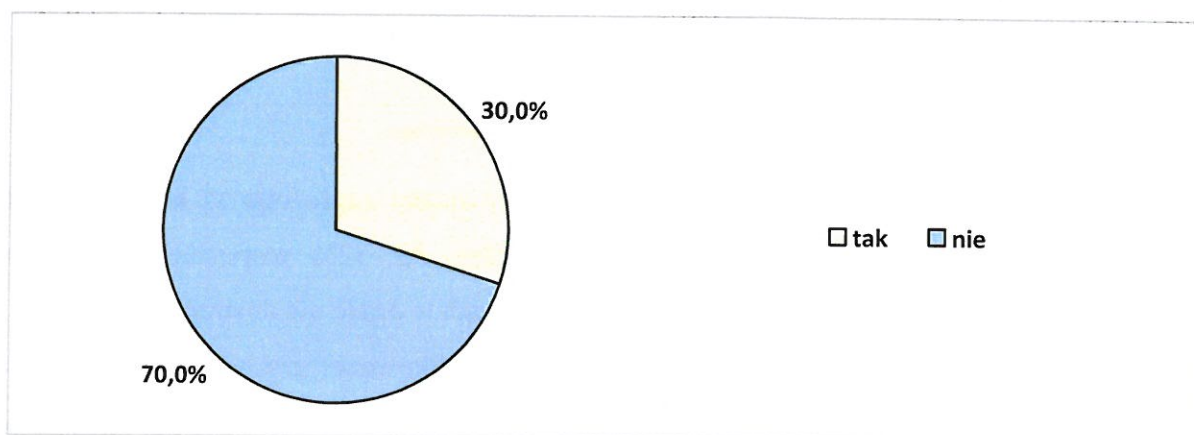
Wykres 11. Kto jest najbardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło opinii na temat ograniczenia możliwości kariery zawodowej. Według 70% respondentów płeć nie ogranicza możliwości kariery zawodowej. Natomiast 30% badanych jest przekonane, że płeć jednak ogranicza możliwości w tym zakresie. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

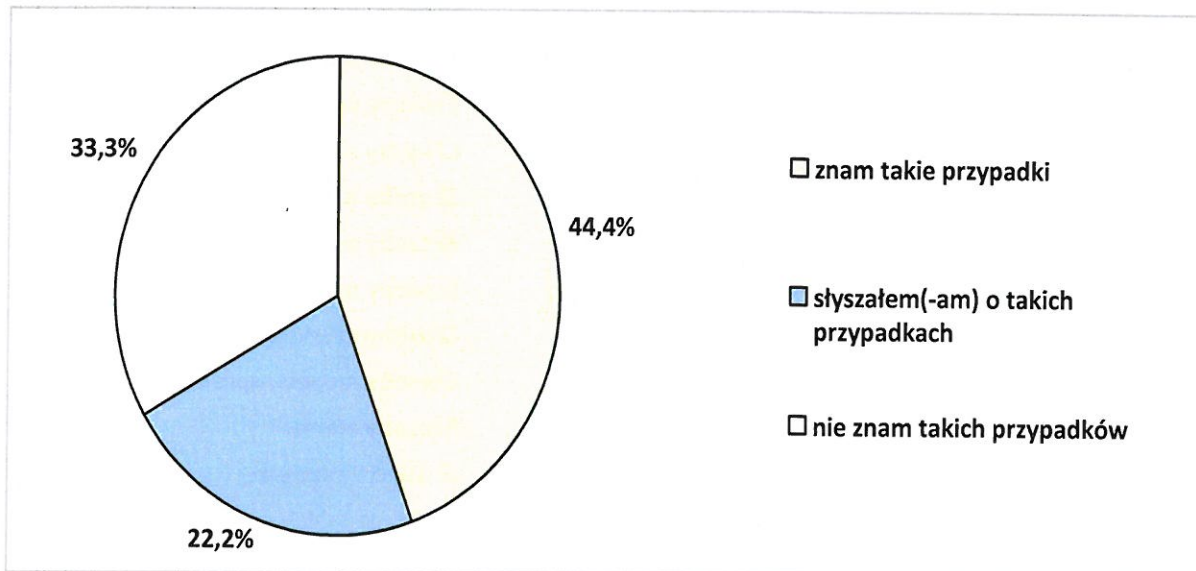
Wykres 12. Czy Pana (-i) zdaniem płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej?

Dane z badania ankietowego.

W następnym pytaniu zapytano ankietowanych, czy znają w gminie przypadki dyskryminacji ze względu na płeć, lub czy słyszeli o takich przypadkach. Ponad 43% badanych nie zna takich przypadków, 27,5% ankietowanych o nich nie słyszało. Z kolei 17,6% respondentów słyszało o takich przypadkach, a 11,8% pytanych zna takie przypadki.

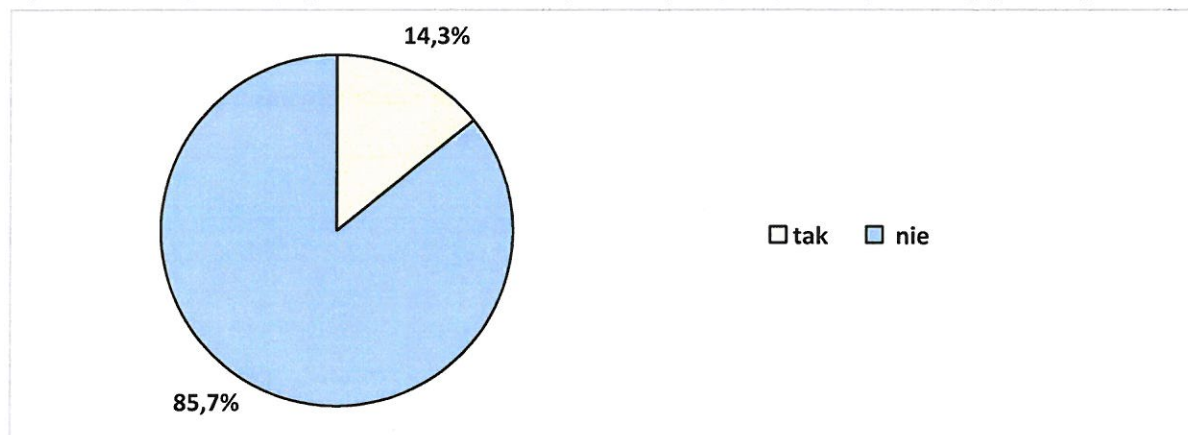
Wykres 13. Czy zna Pan(-i) przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszał (-a)?

Dane z badania ankietowego.

Ankietowani odpowiadali również na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć. Zdecydowana większość (85,7%) odpowiedziała przecząco, natomiast tylko 14,3% ankietowanych zetknęło się z dyskryminacją wśród najbliższych. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

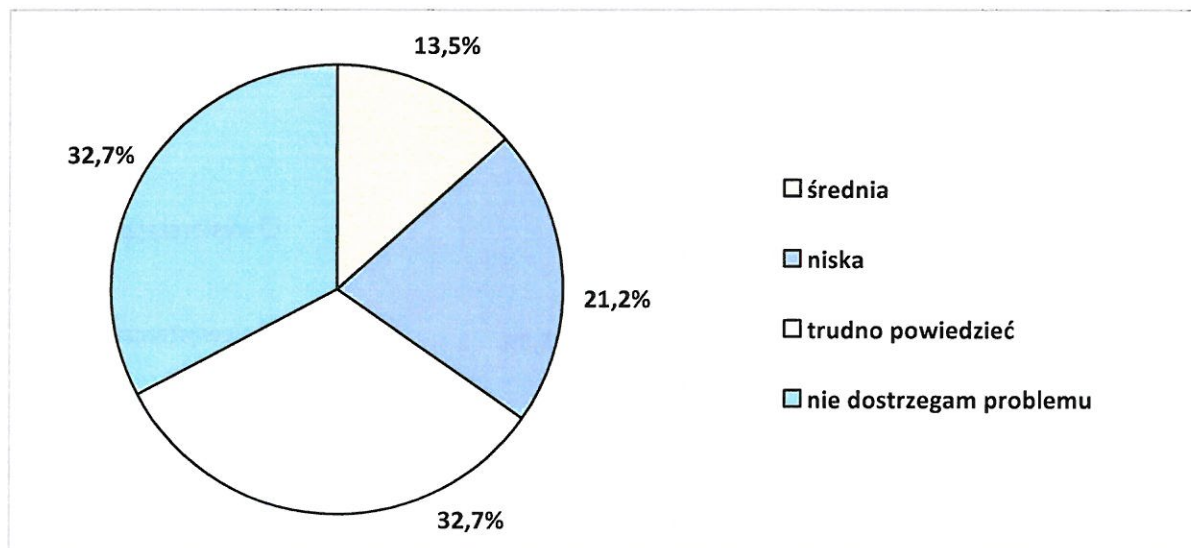
Wykres 14. Czy Pana(-ią) lub członka rodziny dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło skali występującej w gminie dyskryminacji ze względu na płeć. Nie potrafi na nie odpowiedzieć 32,7% ankietowanych, tyle samo nie dostrzega problemu. Z kolei problem dostrzega, ale jego skalę za niską uważa 21,2% respondentów, natomiast za średnią 13,5%. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres

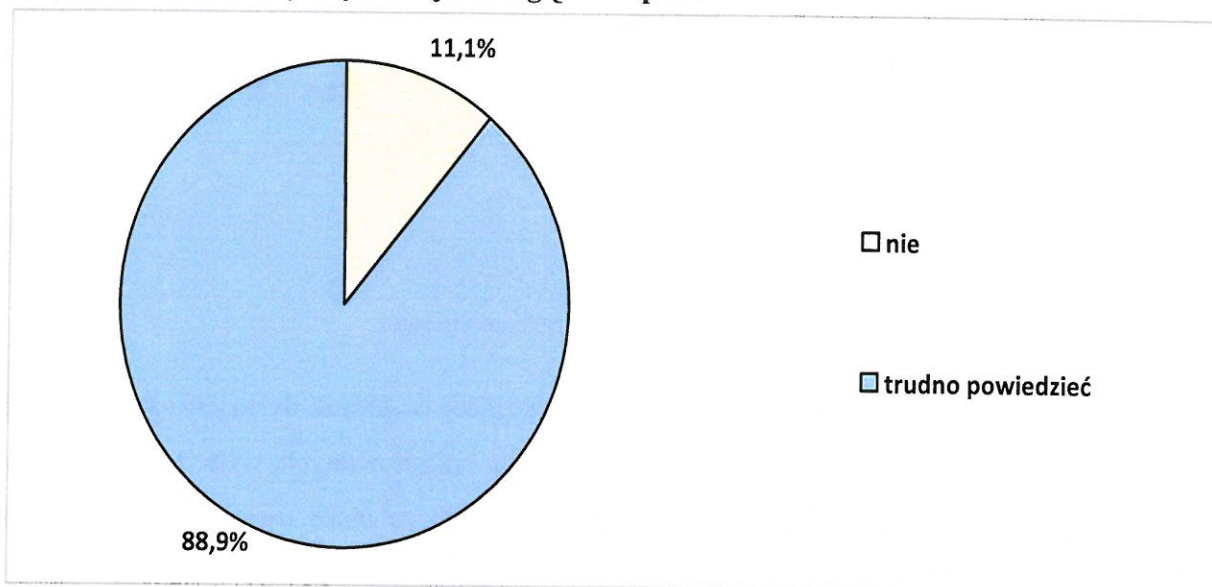
Wykres 15. Jeśli dyskryminacja ze względu na płeć jest problemem w gminie, jaka jest jego skala?

Dane z badania ankietowego.

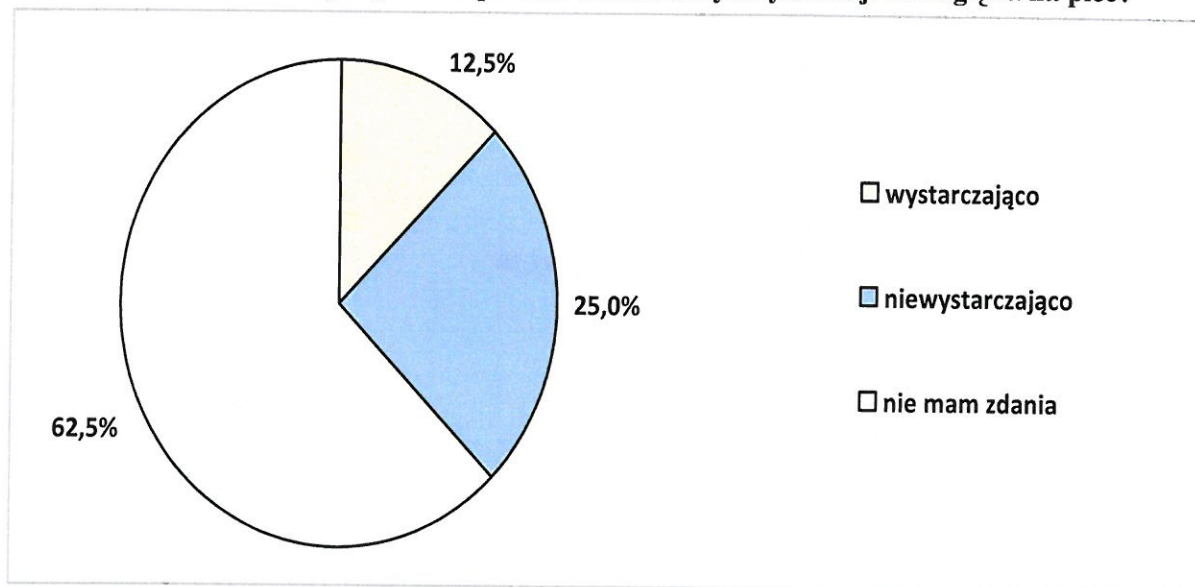
Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące prowadzonych w gminie działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że takie działania są znikome i trudne do określenia przez mieszkańców gminy, dlatego większość respondentów (76,5%) nie jest w stanie ich ocenić, zaś 21,6% uważa, że w ogóle nie są prowadzone. Rozkład odpowiedzi przedstawiają dwa kolejne wykresy.

Wykres 16. Czy w gminie są prowadzone działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Wykres 17. Jeżeli są prowadzone, to jak Pan(-i) ocenia prowadzone w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w gminie koncentrują się głównie w obszarze zatrudnienia, a znane respondentom przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w większości nie są znane mieszkańcom gminy Będzino.

Samorząd gminy prowadzi działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ale te działania są znikome i trudne do określenia dla ankietowanych.

Planując działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci, należy położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku pracy, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

18. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Będzino została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono 3 ankiety wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów –z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa w Dobrzycy (liczba uczniów: 128),
- Zespół Szkół im. kardynała Ignacego Jeża w Tymieniu (liczba uczniów: 283),
- Zespół Szkół im. Ludzi Morza w Mścicach (liczba uczniów: 284).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie szkoły zatrudniają pedagoga, pielęgniarkę, logopedę i psychologa, natomiast żadna z nich nie zatrudnia doradcy zawodowego. Wszystkie

placówki prowadzą dożywianie uczniów (potrzebujące dzieci – łącznie 184 – są objęte tą formą pomocy). Jednocześnie każda ze szkół zgłosiła potrzebę zwiększenia o łączną liczbę 272 dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy. Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu i dają możliwość korzystania z sali gimnastycznej. Ani jedna szkoła nie posiada klas lub oddziałów integracyjnych. Przedstawiciele żadnej z placówek nie zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, muzyczne, teatralne, literacko-recytatorskie, informatyczne, krajoznawczo-turystyczne, koło miłośników regionu, program autorski „Co kraj, to obyczaj”, zajęcia rozwijające talenty, instrumentalne, sportowe, karate, unijny program języka angielskiego, ruch parafialno-formacyjny i chór). Jednocześnie wszystkie szkoły prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (3 szkoły), korekcyjno-kompensacyjne (3), logopedyczne (3), socjoterapeutyczne (3), psychoterapeutyczne (1) oraz rewalidacyjne (1), nauczanie indywidualne dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (1), wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (1) i zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (1).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie, ubóstwo rodzin i brak perspektyw życiowych. Zwracali również uwagę na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do nadużywania alkoholu przez rodziców. Brak pracy zmusza niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa, a często pozostawienie dziecka bez odpowiedniej opieki sprzyja szerzeniu się zachowań negatywnych. Pedagodzy podkreślali także problemy związane z agresją i przemocą w grupie rówieśniczej oraz sięganiem młodzieży po używki.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na

temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 48. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
sięganie po alkohol	1	1	2
sięganie po narkotyki	–	–	3
palenie papierosów	2	12	1
ucieczki z domu	–	–	3
kradzieże	2	2	1
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	3	8	–
autoagresja	–	–	3
dyskryminacja	–	–	3
przestępczość ujawniona	1	2	2
niszczenie mienia szkolnego	1	4	2
udział w grupach negatywnych	–	–	3
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	3	1
przemoc w rodzinie	2	2	1
zaniedbanie przez dom	3	20	
wykorzystywanie seksualne	–	–	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: zaniedbanie przez dom, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, sięganie przez uczniów po papierosy, kradzieże, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz przemoc w rodzinie.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę wnikliwego przyglądania się środowisku ucznia, a zwłaszcza jego sytuacji rodzinnej i materialnej.

Zwracali także uwagę, iż należy dokładnie zdiagnozować obszar niedostosowania społecznego uczniów, szczególnie pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane i prowadzone są programy dydaktyczne, prewencyjne i prozdrowotne (np. „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Nie pal przy mnie, proszę”, „Bez przemocy w dorosłość”, „Bezpieczna szkoła”, „Aktywna szkoła – aktywny uczeń”, „Trzymaj formę”, „Mleko z klasą”, „Owoce i warzywa w szkole”). Organizowane są konsultacje pedagogiczne i psychologiczne, pogadanki, szkolenia, konkursy plastyczne i naukowe oraz spotkania i warsztaty z przedstawicielami Policji, opieki społecznej i kuratorami zawodowymi.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę zintensyfikowania działalności profilaktycznej i dydaktycznej służącej przeciwdziałaniu zachowaniom ryzykownym wśród dzieci i młodzieży. Zwrócili również uwagę na konieczność wzbogacenia oferty kulturalnej, mogącej być świetną formą edukacji.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą, zwrócili jednak uwagę na występowanie sporej grupy rodziców unikających uczestnictwa w życiu szkoły. Współpraca polega przede wszystkim na spotkaniach z wychowawcami klas i dyrektorem oraz współtworzeniu programów szkolnych. Rodzice są również angażowani w organizację imprez szkolnych, środowiskowych i charytatywnych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Podobnie jak w przypadku oceny współpracy szkół z rodzicami, przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, placówki służby zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury, biblioteki, Sąd Rodzinny, kuratorów społecznych, Policję, Straż Gminną oraz Zespół Interdyscyplinarny.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zwiększenia dbałości o właściwy rozwój dzieci, podniesienie poczucia ich bezpieczeństwa, akceptacji i przynależności. Należałoby również wesprzeć rodziny w zakresie budowania prawidłowych wzorców zachowań. Wśród innych potrzeb uczniów ankietowani zwracali uwagę na konieczność objęcia większej liczby dzieci programami bezpłatnego dożywiania i przyznawania stypendiów socjalnych.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość stałego monitorowania uczniów, w tym ich sytuacji dydaktyczno-wychowawczej, jak również prowadzenia pedagogizacji rodziców i wspierania ich w procesie opiekuńczo-wychowawczym. Respondenci zwracali także uwagę na potrzebę zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, tworzenie kół zainteresowań, wyjazdy do kina, teatru oraz umożliwianie korzystania z obiektów sportowych. Wskazywali także na potrzebę ścisłej współpracy z rodzicami i szybkiego reagowania na powstałe problemy. Ankietowani podkreślali również wagę prowadzenia doradztwa zawodowego w celu przygotowania uczniów do podjęcia nauki w szkołach ponadgimnazjalnych.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Planowanie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych, zapewnianie im odpowiednich warunków życia oraz kontynuowania aktywności,

wymaga zbadania liczebności i struktury tej grupy mieszkańców gminy. Jak wynika z danych demograficznych w latach 2011-2013 w gminie Będzino systematycznie z roku na rok wzrastała liczba mieszkańców w wieku 60 lat i więcej (od 1.079 w 2011 roku do 1.234 w 2013 roku). Jednocześnie wzrastał odsetek osób w wieku 60 i więcej lat w ogólnej liczbie mieszkańców gminy (od 12,7% w 2011 roku do 14,4% w 2013 roku) – postępowało zjawisko starzenia się społeczności lokalnej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 49. Mieszkańcy gminy w wieku poprodukcyjnym w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
ludność gminy ogółem	8.505	8.548	8.555
liczba osób w wieku 60 lat i więcej	1.079	1.149	1.234
udział osób w wieku 60 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności gminy	12,7%	13,4%	14,4%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Coraz liczniejszej grupie seniorów trzeba będzie udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. W tym kontekście należy zauważyć, że w gminie brak wsparcia dla osób starszych w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu).

Kolejna tabela przedstawia szczegółowe dane na temat struktury wiekowej mieszkańców gminy w wieku 60 lat i więcej oraz ich podział według płci.

Tabela 50. Mieszkańcy gminy w wieku 60 lat i więcej według płci w latach 2011-2013

wiek w latach	mężczyźni	kobiety	ogółem	udział kobiet
2011 rok				
60-64	276	251	527	47,6%
65-69	114	127	241	52,7%
70-74	87	105	192	54,7%
75-79	57	119	176	67,6%
80-84	40	91	131	69,5%
85 i więcej	17	71	88	80,7%
2012 rok				
60-64	293	270	563	48,0%
65-69	142	145	287	50,5%
70-74	94	107	201	53,2%

75-79	48	123	171	71,9%
80-84	45	80	125	64,0%
85 i więcej	18	77	95	81,1%
2013 rok				
60-64	299	285	584	48,8%
65-69	184	172	356	48,3%
70-74	86	102	188	54,3%
75-79	60	114	174	65,5%
80-84	42	83	125	66,4%
85 i więcej	23	83	106	78,3%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wśród mieszkańców gminy w analizowanej grupie wiekowej najczęściej było osób w wieku 60-64 lat (527 w 2011 r., 563 w 2012 r., 584 w 2013 r.), 65-69 lat (241 w 2011 r., 287 w 2012 r., 356 w 2013 r.) oraz 70-74 lat (192 w 2011 r., 201 w 2012 r., 188 w 2013 r.).

Należy zauważyć, że o ile grupa osób w wieku 60-64 i 65-69 lat była z roku na rok coraz liczniejsza, to liczba osób w grupie wiekowej 70-74 lata ulegała wahaniom. Niewielkim wahaniom ulegała także liczba osób w równie licznej grupie osób w wieku 75-79 lat (176 w 2011 r., 171 w 2012 r., 174 w 2013 r.). Liczba osób w grupie wiekowej 80-84 w 2011 r. wynosiła 132 osoby, a w latach 2012-2013 utrzymywała się na tym samym poziomie (po 125 osób). Natomiast z roku na rok wzrastała liczba osób w najstarszej grupie wiekowej 85 i więcej lat (88 w 2011 r., 95 w 2012 r., 106 w 2013 r.).

Największy odsetek kobiet występował w grupach wiekowych 85 lat i więcej, 75-79 lat oraz 80-84 lata. Przy tym udział kobiet w tych grupach ulegał wahaniom w liczbie osób w wieku 85 lat i więcej (80,7% w 2011 r., 81,1% w 2012 r., 78,3% w 2013 r.), w liczbie osób w wieku 75-79 lat (67,6% w 2011 r., 71,9% w 2012 r., 65,5% w 2013 r.) i w liczbie osób w wieku 80-84 lata (69,5% w 2011 r., 64,0% w 2012 r., 66,4% w 2013 r.).

Wśród beneficjentów pomocy społecznej udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie w 2013 roku były 82 osoby w wieku powyżej 60 lat (w tym 67 osób w wieku 61-70 lat oraz 15 osób w wieku 71 i więcej lat). Wśród tych osób było 12 emerytów.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Będzino uwzględniono dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku. Wtedy w gminie Będzino mieszkały 1.133 osoby niepełnosprawne (587 mężczyzn i 546 kobiet), w tym 939 osób niepełnosprawnych prawnie i 194 osoby niepełnosprawne tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 12,5%. Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 51. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	83	7,3%	3,5%
osoby w wieku produkcyjnym	721	63,6%	12,6%
osoby wieku poprodukcyjnym	329	29,0%	33,0%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 721 osób niepełnosprawnych w gminie było w wieku produkcyjnym. Stanowiły one 12,6% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (329 osób), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 33,0%.

Tabela 52. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	24	2,2%
policealne	8	0,7%
średnie	140	12,9%

zasadnicze zawodowe	248	22,9%
podstawowe ukończone	503	46,5%
podstawowe nieukończone	154	14,2%
nieustalony	5	0,5%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (503 osoby). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej wynosił 46,5%.

Tabela 53. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	185	16,3%
aktywni zawodowo bezrobotni	80	7,1%
bierni zawodowo	859	75,8%
nieustalony status na rynku pracy	9	0,8%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (859 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił 75,8%. Aktywnych zawodowo było 265 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (185 osób).

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności oraz liczby wydanych w analizowanym okresie orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin w gminie, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2011-2013 oraz liczbę osób w tych rodzinach i jej procentowy udział w ludności gminy.

Tabela 54. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
liczba rodzin	6	7	17
liczba osób łącznie w rodzinach	13	14	26
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	0,2%	0,2%	0,3%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

W 2011 roku z pomocy społecznej udzielonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie z powodu niepełnosprawności skorzystało 6 rodzin liczących 13 osób. Ponadto w 2011 roku wypłacono 496 świadczeń w postaci dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

W 2012 roku z pomocy GOPS-u z powodu niepełnosprawności skorzystało 7 rodzin liczących 14 osób. W tym samym roku wypłacono 471 dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

W 2013 roku z pomocy GOPS-u z powodu niepełnosprawności skorzystało 17 rodzin liczących 26 osób. W tym samym roku wypłacono 334 dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, polegających na rozwiązywaniu problemów badawczych poprzez wyszukiwanie istotnych informacji w drodze dyskusji i porządkowanie ich w celu odnalezienia łączących je związków.

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru, poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu z całego posiadanego zasobu informacji zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie.

W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona na kolejnych stronach analiza SWOT została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • wdrażanie działań służących aktywizacji osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy • podejmowanie działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • możliwość skorzystania przez osoby bezrobotne z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa • przyjęcie Strategii Rozwoju przez Gminę 	<ul style="list-style-type: none"> • brak rozpowszechniania ofert pracy z zagranicy oraz informacji o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • brak działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • malejący poziom bezrobocia • spadek poziomu bezrobocia wśród kobiet i osób w wieku 45 lat i więcej • zmniejszająca się skala zjawiska dziedziczenia bezrobocia • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • brak działań ograniczających bezrobocie dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • niewzrastająca liczba nowych inwestorów

<p>o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach 	<p>tworzących miejsca pracy w gminie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • niewystarczająca do złagodzenia problemów związanych z bezrobociem w gminie oferta organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • niezmnijający się poziom nielegalnego zatrudnienia • postępujące wśród mieszkańców gminy zjawisko ubóstwa
--	---

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • działania związane z analizowaniem potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną • odpowiednia baza dydaktyczna zapewniająca właściwy rozwój uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach • oferowanie uczniom zajęć pozalekcyjnych przez placówki oświatowe • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • możliwość skorzystania przez rodziny, dzieci i młodzież z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia oraz działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • brak dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • brak koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • niewystarczające możliwości rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • spadająca liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający zakres pracy socjalnej prowadzonej z rodzinami wymagającymi wsparcia

<p>dzieci i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej • dostateczne środki finansowe na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół podstawowych i gimnazjalnych • zaspakajanie potrzeb młodzieży w zakresie dostępu do szkolnictwa ponadgimnazjalnego • odpowiednia oferta zajęć pozalekcyjnych • atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży • dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami rodzin, dzieci i młodzieży • rosnące zaangażowanie dzieci i młodzieży w ideę wolontariatu • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców • wystarczająca dostępność opieki medycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • niezaspokajanie potrzeb w zakresie poradnictwa specjalistycznego udzielanego rodzinom • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie • brak odpowiedniego przepływu informacji między instytucjami wspierającymi rodziny, dzieci i młodzież
--	--

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień • kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • diagnozowanie problemów spożywania alkoholu i zażywania narkotyków przez nieletnich • badanie problemu nielegalnego obrotu alkoholem • funkcjonowanie w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • możliwość skorzystania przez osoby 	<ul style="list-style-type: none"> • nieprzeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

<p>uzależnione i współuzależnione z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz</p> <ul style="list-style-type: none"> • programowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zadawalające efekty działań podejmowanych w celu leczenia uzależnień • możliwość korzystania ze wsparcia psychospołecznego i prawnego przez wszystkie potrzebujące rodziny • efektywne leczenie odwykowe z uzależnień • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • niezazywanie przez nieletnich narkotyków • brak występowania zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • zapewnienie pomocy grup i instytucji wsparcia wszystkim zainteresowanym osobom uzależnionym i współuzależnionym • wystarczająca kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • dostosowanie do potrzeb oferty organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • realizowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zmniejszająca się liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • spadek liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia • zmniejszająca się liczba osób wymagających 	<ul style="list-style-type: none"> • sięganie przez nieletnich po alkohol • brak możliwości objęcia wszystkich rodzin poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie

działań korekcyjno-edukacyjnych	
---------------------------------	--

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezdomności • brak problemu bezdomności w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań zapobiegających bezdomności, skierowanych do osób ubogich, zagrożonych eksmisją • brak wypracowanych standardów świadczenia usług dla osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak osób bezdomnych, przybywających z innych gmin 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone możliwości zapewnienia osobom bezdomnym schronienia na terenie gminy

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy, z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia potencjału osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych • podejmowanie działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności społecznej i zawodowej • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • prowadzenie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • brak działań mających na celu poprawienie warunków codziennego funkcjonowania osób starszych • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób starszych

<p>osobom starszym codzienne życie</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwość skorzystania przez osoby starsze z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • powszechnie dostępna oferta grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • dobra dostępność domów pomocy społecznej • zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • możliwość kontynuowania przez osoby starsze aktywności społecznej i zawodowej • dostrzeganie problemów i potrzeb osób starszych • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności gminy • niewystarczające wzmacnianie potencjału osób starszych przez zasoby gminy • wzrost liczby seniorów wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • brak dostępu osób starszych do małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • wymagające poprawy warunki codziennego funkcjonowania osób starszych w gminie • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających seniorów w codziennym życiu

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • współpraca z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • podejmowanie działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z oferty organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań monitorujących liczbę orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • brak specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • niewystarczające działania inicjujące wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych

pozarządowych działających na ich rzecz	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba mieszkańców gminy posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • wystarczający dostęp do usług rehabilitacyjnych w gminie • społeczna akceptacja dla likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • zmniejszająca się liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • dostateczna wiedza społeczności lokalnej na temat problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna liczebność kadry zapewniającej opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • nieodpowiednia do potrzeb osób niepełnosprawnych oferta grup i instytucji wsparcia • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • możliwość wyrażania opinii na temat jakości obsługi przez beneficjentów • aktualizowanie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba pracowników socjalnych (ustawowo powinno być o jednego pracownika socjalnego więcej) • nieprowadzenie działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • brak możliwości poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej w gminie • brak wolontariatu w pomocy społecznej

<p>społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • uświadamianie lokalnej społeczności o roli i potrzebach sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • wystarczające działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej dostatecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • możliwość poprawy jakości obsługi klientów pomocy społecznej • wystarczająca sieć placówek pomocy społecznej w gminie • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • odpowiednie zabezpieczenie finansowe dla realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • świadomość społeczności lokalnej co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • włączanie się organizacji pozarządowych i przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne działania zapobiegające wypaleniu zawodowemu wśród pracowników pomocy społecznej • niewystarczająca liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2015-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:**
 - zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
 - wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
 - pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.
- 2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:**
 - pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia,
 - wzmacnianie rodzin oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci,
 - wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
- 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:**
 - promocję i wspieranie aktywności społecznej osób starszych oraz zapewnienie im właściwej opieki,
 - ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
- 4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:**
 - zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia,
 - profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- 5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:**
 - przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- 6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:**
 - wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
 - wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
 - rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015-2020, jest następująca:

Gmina Będzino skutecznie przeciwdziała problemom społecznym, zaspokaja potrzeby mieszkańców i stwarza im możliwości rozwoju.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
4. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób i rodzin dotkniętych ubóstwem.
5. Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Promowanie aktywnych postaw wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego.
8. Opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
2. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
3. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego (podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu doradztwa zawodowego), szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
4. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci, uwzględnianie równości płci w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych; opracowanie i realizacja lub współudział w realizacji projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
5. Opracowanie i realizacja lub współudział w realizacji projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
6. Pozyskiwanie inwestorów, inicjowanie i wspieranie działalności na terenie gminy podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych), także o ponadgminnym obszarze działania, mogących tworzyć nowe miejsca pracy dostępne dla bezrobotnych mieszkańców gminy.
7. Podejmowanie współpracy z działającymi na rzecz osób bezrobotnych organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej o zasięgu ponadgminnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.
2. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi bezdomnością.
4. Podejmowanie współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba mieszkań socjalnych,
- liczba osób objętych programami wsparcia ubogich lub zagrożonych ubóstwem,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie,
- liczba osób objętych przez PUP różnymi formami wsparcia,
- liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych objętych wsparciem,

- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji osób i rodzin ubogich lub zagrożonych ubóstwem,
- wyrównania szans dzieci z rodzin ubogich,
- zwiększenia możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- ograniczenie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
- poprawy dostępności wsparcia dla osób bezdomnych i zagrożonym bezdomnością.'

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
2. Wzmacnianie rodzin oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
3. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn; edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.
4. Zwiększenie dostępności wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, socjalnego oraz prawnego dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci.
5. Zwiększenie dostępności opieki pielęgniarskiej i lekarskiej, w tym stomatologicznej, w placówkach oświatowych.
6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem zasady równości płci.
7. Poprawa dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym

sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku.

8. Rozwijanie oferty wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziny poprzez organizowanie imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.
9. Rozwijanie sieci i oferty świetlic prowadzących program socjoterapeutyczny.
10. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koszalinie, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych

i alimentacyjnych,

- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci i młodzieży objętych w placówkach oświatowych opieką pielęgniarską i lekarską, w tym stomatologiczną,
- liczba przedsięwzięć podjętych w celu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem zasady równości płci,
- liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych oraz liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w tych zajęciach,
- liczba przedsięwzięć w zakresie organizowania wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz liczba dzieci i młodzieży korzystających z tej oferty,
- liczba adresowanych do rodzin imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty świetlic prowadzących program socjoterapeutyczny.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- poszerzenia wiedzy w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i rodziny.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych oraz zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Monitorowanie liczby osób starszych i niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej potrzebującym osobom starszym i niepełnosprawnym.
4. Poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji medycznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
6. Poprawa dostępności specjalistycznych usług opiekuńczych.
7. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy osób starszych, utworzenie w gminie klubu seniora lub domu dziennego pobytu.
8. Zachęcanie osób starszych do aktywności społecznej.

9. Zaspokajanie potrzeb społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i edukacyjnych osób starszych i niepełnosprawnych, np. poprzez organizowanie imprez integracyjnych.
10. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.
11. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
12. Podejmowanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, mogącymi tworzyć miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych.
13. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.
14. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020 (klubu seniora lub domu dziennego pobytu – 2016 rok).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba przedsięwzięć podjętych w celu aktywizacji osób starszych,
- liczba osób korzystających z oferty klubu seniora lub domu dziennego pobytu,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do klas integracyjnych,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby zaktywizowanych osób starszych i niepełnosprawnych,
- zwiększenia liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych,
- wzrostu społecznej akceptacji dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Propagowanie wśród mieszkańców zachowań prozdrowotnych, w tym aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia.
3. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
4. Zwiększenie dostępności w gminie usług medycznych na poziomie specjalistycznym.
5. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
5. Kontynuowanie działalności Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego.
7. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki leczenia uzależnień i ośrodki wsparcia poza gminą, grupy samopomocowe, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu Konsultacyjnego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poprawy stanu zdrowia mieszkańców,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Podejmowanie w gminie akcji edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom, a także mających na celu zachęcanie mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej oraz zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń.
2. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację Policji, Straży Gminnej i Ochotniczej Straży Pożarnej.
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez inwestycje mające na celu zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze (m.in. remonty dróg i ulic, budowa chodników, przejść dla pieszych, oświetlenia ulicznego), organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

6. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi, Ochotniczą Strażą Pożarną i innymi organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości oraz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straż Gminna, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna, Ochotnicza Straż Pożarna i inne organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz zwalczania klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń,
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej oraz, w miarę potrzeb, rozwijanie infrastruktury pomocy społecznej w gminie.
2. Wspieranie inicjatyw społecznych, zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.
3. Inicjowanie działalności w gminie podmiotów ekonomii społecznej oraz organizacji pozarządowych, aktywnych w obszarze polityki społecznej.
4. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej poprzez promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
5. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
6. Propagowanie i inicjowanie wolontariatu we współpracy z placówkami oświatowymi

i organizacjami pozarządowymi (także o zasięgu ponadgminnym).

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń i konferencji, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy inicjatyw społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,

- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- rozwoju wolontariatu.

2. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 podpunkt c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 55. Ramy finansowe Strategii w latach 2015-2020.*

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:					
2015	2016	2017	2018	2019	2020
5.650.000	5.700.000	5.750.000	5.800.000	5.900.000	6.000.000

*) środki finansowe zaplanowane na realizację zadań wskazanych w Strategii

3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz

stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany odrębnym zarządzeniem wójta, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca wójta, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez wójta. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem wójta.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań np. programów celowych.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

4. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami.

Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

4.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Program współpracy Gminy Będzino z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Gminny Program Rozwiązywania Problemów Uzależnień.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Będzino na lata 2015-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów Strategii.